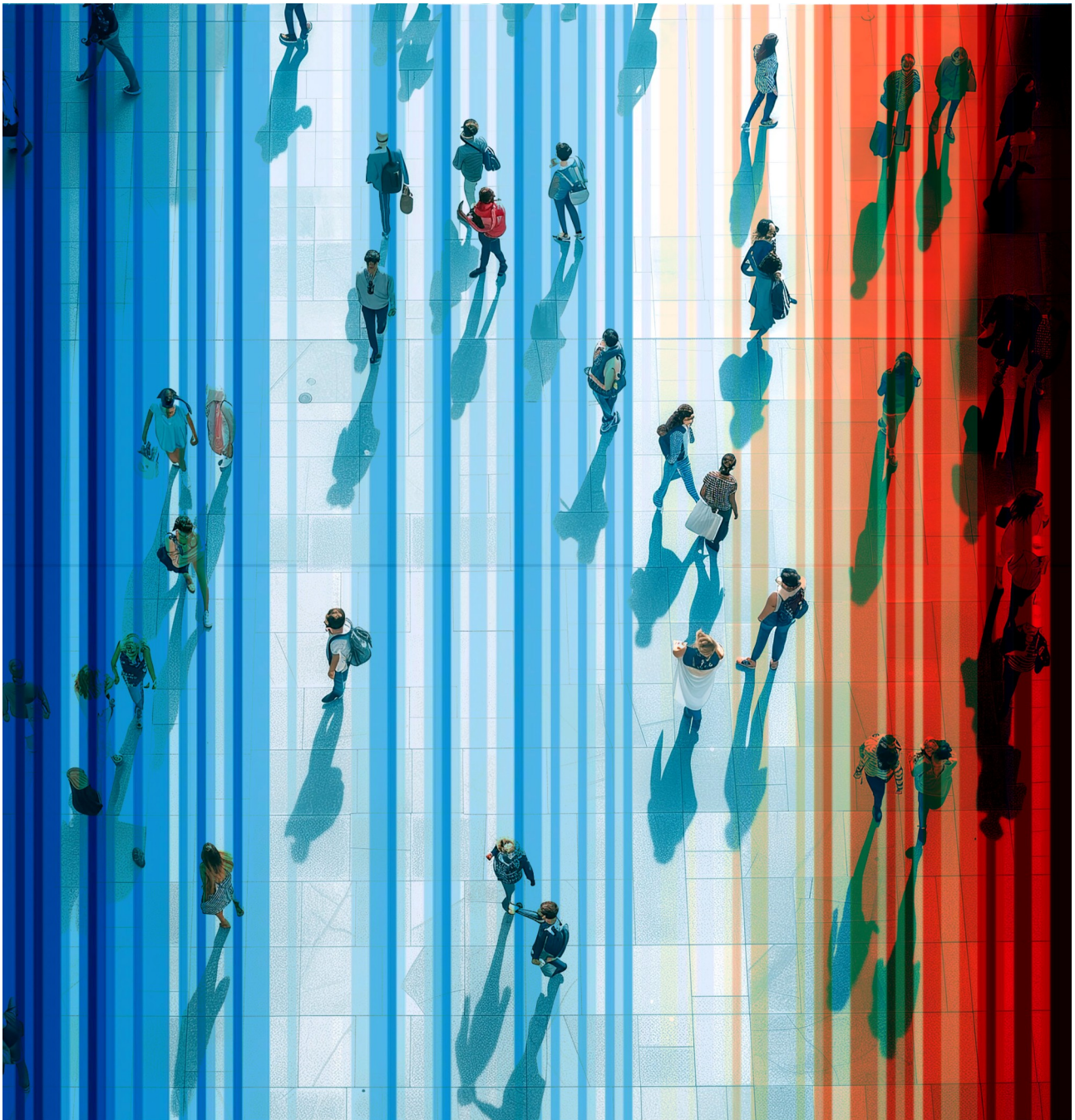




Prehriate a nedostatočne pripravené: Skúsenosti Európanov so životom v súvislosti so zmenou klímy

Správa EEA

**Európska environmentálna
agentúra**



Kongens Nytorv 6
1050 Kodaň K
Dánsko
Tel.: +45 33 36 71 00
Webová stránka: eea.europa.eu
Vyšetrovania: eea.europa.eu/enquiries



Eurofound

Eurofound
Wyattville Road, Loughlinstown, Co. Dublin
D18 KP65
Írsko
Tel.: +353 1 2043100
Webová stránka: www.eurofound.europa.eu
Vyšetrovania: information@eurofound.europa.eu

Právne oznámenie

Obsah tejto publikácie nemusí nevyhnutne odrážať oficiálne stanoviská Európskej komisie alebo iných inštitúcií Európskej únie. Európska environmentálna agentúra ani žiadna osoba alebo spoločnosť konajúca v mene agentúry nie je zodpovedná za použitie informácií uvedených v tejto správe.

Oznámenie o brexite

Výrobky, webové sídla a služby EHP môžu odkazovať na výskum uskutočnený pred vystúpením Spojeného kráľovstva z EÚ. Výskum a údaje týkajúce sa Spojeného kráľovstva sa vo všeobecnosti vysvetlia pomocou terminológie, ako napríklad 'EÚ-27 a Spojené kráľovstvo' alebo 'EHP-32 a Spojené kráľovstvo'. Výnimky z tohto prístupu sa objasnia v súvislosti s ich používaním.

Publikačná politika

V záujme ochrany životného prostredia Európska environmentálna agentúra podporuje len digitálne publikácie. Naše publikácie netlačíme.

Oznámenie o autorských právach

© Európska environmentálna agentúra, 2026; © Eurofound, 2026

Táto publikácia je vydaná na základe licencie Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0>). To znamená, že môže byť opätovne použitý bez predchádzajúceho povolenia, bezplatne, na komerčné alebo nekomerčné účely za predpokladu, že EHP je uznaný ako pôvodný zdroj materiálu a že pôvodný význam alebo odkaz obsahu nie je skreslený. Na akékoľvek použitie alebo reprodukciu prvkov, ktoré nie sú vo vlastníctve Európskej environmentálnej agentúry, môže byť potrebné získať povolenie priamo od príslušných držiteľov práv.

Viac informácií o Európskej únii je k dispozícii na https://european-union.europa.eu/index_en.

Luxembursko: Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2026

ISBN 978-92-9480-755-7

ISSN 1977-8449

doi: 10.2800/6087030

Konštrukcia obalu: EEA

Titulná fotografia: © Prispôsobené z Adobe Stock

Rozloženie: Eworx/EEA

Obsah

Podakovanie.....	4
Kľúčové posolstvá.....	5
Zhrnutie.....	6
1 Úvod.....	8
2 Vplyvy súvisiace s klímou vnímané respondentmi.....	10
3 Obavy z budúcich klimatických vplyvov.....	13
4 Opatrenia na zvýšenie odolnosti proti zmene klímy nahlásené respondentmi.....	14
4.1 Odolnosť na úrovni domácností.....	15
4.2 Opatrenia na zvýšenie odolnosti vnímané v oblastiach respondentov.....	18
4.3 Rozdiely medzi respondentmi z mestských a vidieckych oblastí.....	20
5 Rozdiely medzi skupinami respondentov.....	23
5.1 Finančné prostriedky domácností.....	23
5.2 Vek.....	26
5.3 Pohlavie.....	29
5.4 Vlastníctvo domu.....	30
5.5 Vlastný zdravotný stav.....	32
6 Závety a príležitosti na prijatie opatrení.....	37
6.1 Potreba rozsiahlej implementácie adaptačných riešení.....	37
6.2 Boj proti teplu ako najrozšírenejšiemu riziku pre zdravie a pohodu.....	37
6.3 Podpora odolnosti domácností.....	38
6.4 Ochrana zraniteľných skupín.....	38
Skratky.....	40
Referencie.....	41
Príloha 1 Otázky týkajúce sa elektronického prieskumu Život a práca v EÚ 2025 analyzované v správe.....	45



Dokument pripravený Pierrom Dieumegardom pre [Eŭropo-Demokratio-Esperanto](#)

Účelom tohto "predbežného" dokumentu je umožniť väčšiemu počtu ľudí v Európskej únii oboznámiť sa s dokumentmi, ktoré vypracovala Európska únia (a ktoré sú financované z ich daní).

Ak nie sú k dispozícii žiadne preklady, občania sú z diskusie vylúčení.

Tento dokument [existoval len v angličtine](#), v súbore pdf. Z prvého súboru sme vytvorili súbor odt, ktorý pripravil softvér Libre Office na strojový preklad do iných jazykov. Výsledky sú teraz k dispozícii [vo všetkých úradných jazykoch](#).

Je žiaduce, aby administratíva EÚ prevzala preklad dôležitých dokumentov. „Dôležité dokumenty“ nie sú len zákony a iné právne predpisy, ale aj dôležité informácie potrebné na spoločné prijímanie informovaných rozhodnutí.

S cieľom spoločne diskutovať o našej spoločnej budúcnosti a umožniť spoľahlivé preklady by bol medzinárodný jazyk esperanto veľmi užitočný vzhľadom na jeho jednoduchosť, pravidelnosť a presnosť.

Kontaktujte nás:

[Kontakto \(europokune.eu\)](mailto:kontakto@europokune.eu)

<https://e-d-e.org/-Kontakti-EDE>

Podakovanie

Európska environmentálna agentúra (EEA) a Európska nadácia pre zlepšovanie životných a pracovných podmienok (Eurofound) by chceli poďakovať partnerom EEA z Európskej environmentálnej informačnej a monitorovacej siete (členské krajiny EEA), Generálneho riaditeľstva Európskej komisie pre pripravenosť a reakcie na núdzové zdravotné situácie, Regionálneho úradu Svetovej zdravotníckej organizácie pre Európu, Medzinárodnej organizácie pre migráciu a Európskeho klastra pre klímu a zdravie za ich cenné príspevky a príspevky.

Kľúčové posolstvá

- Táto správa vychádza z online prieskumu, na ktorom sa zúčastnilo viac ako 27 000 respondentov z 27 európskych krajín, a predstavuje skúsenosti respondentov s vplyvmi klímy, ich obavy týkajúce sa budúcich vplyvov a opatrenia na zvýšenie odolnosti, ktoré prijali doma a ktoré pozorovali vo svojom susedstve.
- Viac ako 80 % respondentov prieskumu uviedlo, že za posledných 5 rokov bolo postihnutých aspoň jedným problémom súvisiacim s klímou (teplo, záplavy, prírodné požiare, nedostatok vody, vietor, komáre/uhryznutie kliešťami). Najčastejšie hláseným problémom bolo teplo: takmer polovica respondentov sa cítila príliš horúco doma, v práci alebo na mieste vzdelávania, zatiaľ čo viac ako 60 % respondentov uviedlo, že sa cítili príliš horúco vonku vo svojom susedstve.
- Viac ako 52 % respondentov sa veľmi alebo celkom obávalo extrémne vysokých teplôt v budúcnosti a 48 % sa cítilo veľmi alebo celkom znepokojených prírodnými požiarimi. Ženy, najmladší respondenti (vo veku 16 – 29 rokov) a respondenti z južnej a strednej a východnej Európy sú skupiny, ktoré sú najviac znepokojené budúcimi klimatickými vplyvmi.
- Jeden z piatich respondentov nemal zavedené žiadne opatrenia pre domácnosť, ktoré boli uvedené v prieskume na ochranu pred extrémnym počasím (napr. tienenie, klimatizácia alebo vetranie, protipovodňové opatrenia, zber dažďovej vody, poistenie proti extrémnemu počasiu, záložný energetický systém a núdzová súprava).
- Existujú výrazné regionálne rozdiely v vplyvoch na klímu, ktoré pociťujú respondenti, a v oznámených opatreniach na zvýšenie odolnosti. Klimatické vplyvy najviac pocítili respondenti v južnej a strednej a východnej Európe. Na regionálnej úrovni skupina s najnižším percentuálnym podielom respondentov, ktorí uviedli vplyvy na klímu aj prítomnosť opatrení pod vedením orgánov uvedených v prieskume, pochádzala zo severnej Európy.
- Viac ako 38 % všetkých respondentov uviedlo, že si v lete nemôžu dovoliť primerane chladiť svoj domov; percentuálny podiel respondentov, ktorí sa stretli s finančnými ťažkosťami, sa zvyšuje na 66 %.
- Vyššie percento menej bohatých respondentov, nájomcov alebo osôb so zlým zdravotným stavom uviedlo, že má vplyv na klímu v porovnaní so všetkými ostatnými respondentmi. Menej respondentov z týchto skupín zároveň uviedlo, že prijímajú opatrenia na zvýšenie odolnosti voči zmene klímy na úrovni domácností alebo že opatrenia pod vedením orgánov sa vykonávajú v ich susedstve.
- Zabezpečenie blahobytu a prosperity európskej spoločnosti v rýchlo sa meniacej klíme si vyžaduje rozsiahle vykonávanie opatrení na predchádzanie vplyvom klímy a prípravu na ne, cenovú dostupnosť opatrení na zvýšenie odolnosti na úrovni domácností a spravodlivé rozdelenie adaptačných opatrení pod vedením orgánov.

Zhrnutie

Prebiehajúca zmena klímy ako hrozba pre prosperitu a blahobyt v Európe

Zmena klímy predstavuje rastúcu hrozbu pre zdravie, blahobyt a prosperitu európskej spoločnosti. Extrémne udalosti súvisiace s klímou, ako sú vlny horúčav, prírodné požiare, povodne alebo suchá, sú s postupujúcim globálnym otepľovaním čoraz častejšie a intenzívnejšie.

V európskych a vnútroštátnych politických rámcoch sa zdôrazňuje naliehavá potreba adaptácie na zmenu klímy a účinného riadenia rizík súvisiacich s klímou pre jej obyvateľstvo a hospodárstvo. Nebolo však dostatočne posúdené, do akej miery sa vykonali opatrenia na zlepšenie odolnosti EÚ voči zmene klímy, najmä vo vzťahu k jednotlivým domácnostiam.

Túto správu spoločne vypracovali Európska environmentálna agentúra (EEA) a Európska nadácia pre zlepšovanie životných a pracovných podmienok (Eurofound) a vychádza zo zistení online prieskumu. Skúma skúsenosti s vplyvmi súvisiacimi s klímou, opatreniami na zvýšenie odolnosti prijatými doma, vnímaním vykonaných miestnych opatrení a obavami týkajúcimi sa budúcich vplyvov na vzorke Európanov.

Rozsiahle skúsenosti s vplyvmi súvisiacimi s klímou a veľké obavy z budúcnosti

Štyria z piatich respondentov prieskumu uviedli, že za posledných päť rokov (2020 – 2025) mali aspoň jeden z týchto problémov súvisiacich s klímou: nepríjemné teplo, povodne, lesné požiare, nedostatok vody, poškodenie vetrom alebo častejšie uhryznutie hmyzom. Mnohí respondenti vyjadrili obavy aj v súvislosti s budúcimi vplyvmi na klímu, pričom približne polovica z nich vzbudzuje veľké obavy v súvislosti s horúčavami a lesnými požiarimi. Skutočnosť, že vysoké percento respondentov uviedlo, že v minulosti zažilo vplyvy a obavy v budúcnosti, poukazuje na potrebu urobiť viac pre prispôbenie sa zmene klímy.

Indikácie nedostatočnej pripravenosti na úrovni domácností v Európe

V prieskume sa skúmali opatrenia na zvýšenie odolnosti proti zmene klímy v domácnostiach respondentov. Viac ako polovica respondentov uviedla, že žiadne z opatrení na ochranu pred vplyvmi klímy uvedených v prieskume nezaviedlo. Len o niečo viac ako 22 % respondentov nemalo doma žiadne z uvedených opatrení. Opatrenia proti teplu – najčastejšie hlásený problém – zahŕňajú tienenie (údávané 49 % respondentov), izoláciu strechy/steny (48 %) a klimatizáciu alebo vetranie (32 %).

Viac ako 40 % respondentov uviedlo, že majú poistenie domácnosti pokrývajúce extrémne výkyvy počasia. Oveľa nižšie percento respondentov si pripravilo núdzové súpravy (14 %) alebo zabezpečilo prístup k záložnému zdroju napájania (8 %). Na to, aby sa európska spoločnosť dostatočne prispôbila, je potrebné, aby sa domácnosti stali odolnejšími prostredníctvom väčšej informovanosti o opatreniach v domácnosti, prístupu k nim a zvýšenej cenovej dostupnosti týchto opatrení.

Neinfraštruktúrny charakter miestnych adaptačných opatrení

Najčastejšie uvádzanými miestnymi opatreniami, ktoré respondenti identifikovali, boli varovania alebo výstrahy pred extrémnym počasím (ktoré zažilo 57 %), informačné kampane o rizikách a opatreniach, ktoré sa majú prijať v prípade extrémneho počasia (43 %) a obmedzenia využívania vody počas období sucha (42 %). Celkovo 36 % respondentov uviedlo, že si všimli výsadbu stromov alebo zlepšenie prístupu k zeleným plochám vo svojej oblasti.

Miestne protipovodňové opatrenia a poskytovanie chladiacich stredísk neboli hlásené ako bežne pozorované. Tento prehľad adaptačných opatrení pod vedením orgánov na základe vnímania respondentov naznačuje potrebu opatrení na adaptáciu na zmenu klímy viac založených na infraštruktúre, ktoré by sprevádzali opatrenia zamerané na správanie.

Nerovnaké vplyvy a nerovnaká odolnosť

Niektoré vplyvy na klímu, ktoré uviedli respondenti, neúmerne zasiahli určité skupiny. Napríklad štyrikrát viac respondentov z domácností s najnižšími finančnými prostriedkami malo problémy s prístupom k bezpečnej a čistej vode (15 % v porovnaní so 4 %). Podobne bolo dvakrát viac ľudí postihnutých prírodnými požiarimi a súvisiacim dymom v porovnaní s respondentmi z domácností s najvyššími finančnými prostriedkami (11 % v porovnaní s 5 %). Dve tretiny tých, ktorí majú ťažkosti s plnením cieľov, neboli schopní udržať svoj domov v lete primerane chladný v porovnaní s o niečo viac ako 9% tých, ktorí robia konce, sa stretávajú buď veľmi ľahko alebo ľahko.

Najmladší respondenti a ženy sa ukázali ako skupiny, ktoré sú najviac znepokojené budúcimi vplyvmi klímy. V porovnaní s vlastníkmi domov bolo menej pravdepodobné, že nájomníci budú mať doma zavedené opatrenia na zvýšenie odolnosti. V rámci všetkých vplyvov respondenti so zlým zdravotným stavom, ktorí sa sami hodnotili, uviedli, že sú viac ovplyvnení vplyvmi klímy, pričom je takisto menej pravdepodobné, že budú mať doma zavedené opatrenia na zvýšenie odolnosti, než respondenti s dobrým zdravotným stavom, ktorí sa sami hodnotili.

S cieľom zabezpečiť sociálnu spravodlivosť v oblasti odolnosti proti zmene klímy je nevyhnutné navrhnuť adaptačné stratégie, ktoré budú chrániť všetkých ľudí, najmä najzraniteľnejšie skupiny.

Informácie o prieskume

Správa vychádza z údajov zozbieraných prostredníctvom každoročného [elektronického prieskumu nadácie Eurofound Život a práca v EÚ](#). V roku 2025 prieskum zahŕňal súbor otázok týkajúcich sa vplyvov klímy pociťovaných v minulosti, obáv týkajúcich sa budúcnosti a opatrení na zvýšenie odolnosti. Analýza odpovedí na tieto otázky v tejto správe je súčasťou činnosti [Európskeho strediska pre monitorovanie klímy a zdravia](#) na podporu európskych politík v oblasti adaptácie na zmenu klímy so zameraním na zdravie a pohodu.

Na online prieskum odpovedalo 27 000 ľudí z 27 európskych krajín. Vzorka však nie je úplne reprezentatívna pre európsku populáciu (pozri rámček 1.1). Na riešenie tohto problému sa zaviedli váhy po stratifikácii, ktoré odrážajú rozdelenie kľúčových demografických údajov – ako je pohlavie, vek, vzdelanie a stupeň urbanizácie – v celkovej populácii. Výsledky však nemožno zovšeobecniť na celú európsku populáciu a zistenia sa týkajú len respondentov.

Zistenia však poskytujú cenné poznatky o skúsenostiach a perspektívach respondentov a môžu prispieť k pochopeniu obáv súvisiacich s klímou a adaptačným správaním.

1 Úvod

Podľa európskeho posúdenia klimatických rizík (EUCRA) už existuje niekoľko kritických klimatických rizík pre zdravie ľudí, zastavané prostredie, infraštruktúru a ekosystémy v Európe. Ak sa teraz neprijmú rozhodné opatrenia, väčšina identifikovaných klimatických rizík by mohla do konca tohto storočia dosiahnuť kritickú alebo katastrofickú úroveň (EEA, 2024a). Riadenie súčasných a budúcich klimatických rizík sa v politike EÚ považuje za nevyhnutné na zachovanie prosperity Európy a kvality života jej obyvateľov (EK, 2021; EK, 2024).

Názory európskych občanov na zmenu klímy sa pravidelne posudzujú prostredníctvom prieskumov, ako je dvojročný prieskum Eurobarometra o zmene klímy (napr. EK, 2025a) a ročný prieskum Európskej investičnej banky (EIB) o klíme (napr. EIB, 2024). Táto spoločná správa EEA/Eurofound poskytuje ďalší pohľad na tento súbor poznatkov tým, že prezentuje zistenia online prieskumu s viac ako 27 000 účastníkmi v 27 členských štátoch EÚ (pozri rámček 1.1).

Konkrétnejšie táto správa poskytuje prehľad o typoch vplyvov súvisiacich s klímou, ktoré respondenti osobne zažili alebo boli svedkami toho, kde žijú. Predstavuje aj ich obavy súvisiace s klímou do budúcnosti. Najdôležitejšie je, že správa ponúka prvý celoeurópsky prehľad vnímaného vykonávania opatrení na zvýšenie odolnosti proti zmene klímy – tak opatrení, ktoré uviedli respondenti na úrovni domácností, ako aj ich pozorovaní opatrení vykonávaných orgánmi. Keďže však vychádza z údajov nahlásených samotnými respondentmi a z dojmov respondentov, malo by sa s ním zaobchádzať ako s lakmusovým testom, a nie ako so systematickým súpisom úsilia o adaptáciu.

Predpokladá sa, že tento prehľad vnímania kolektívnej odolnosti EÚ voči meniacej sa klíme pomôže zamerať úsilie na nedávny a prebiehajúci politický vývoj, ako je stratégia Európskej únie pripravenosti (EK, 2025b) a nadchádzajúci európsky integrovaný rámec pre odolnosť proti zmene klímy a riadenie rizík. Rozčlenenie výsledkov podľa geografickej oblasti a sociálno-ekonomickej skupiny umožňuje pochopiť, ktoré miesta a ľudia sú najviac ohrození a vyžadujú si najnaliehavejšie opatrenia.

Rámček 1.1

Informácie o prieskume

Od roku 2020 nadácia Eurofound každoročne vykonáva rozsiahly elektronický prieskum Život a práca v EÚ. Pôvodne bol navrhnutý s cieľom posúdiť vplyv pandémie COVID-19 na životné a pracovné podmienky ľudí v celej Európskej únii (EÚ). Od roku 2022 sa tematický rozsah elektronického prieskumu rozšíril s cieľom merať dlhodobé dôsledky pandémie, vojny na Ukrajine a rastúcich životných nákladov.

Vydanie prieskumu v roku 2025 sa zameralo na klímu a životné prostredie. Zahŕňala otázky o skúsenostiach ľudí s klimatickými vplyvmi, obavy z budúcich rizík a opatrenia na zvýšenie odolnosti prijaté respondentmi alebo pozorované v ich oblasti.

Elektronický prieskum využíva prístup založený na výbere vzorky bez pravdepodobnosti, ktorý je založený predovšetkým na online nábere prostredníctvom cielených reklám na sociálnych médiách doplnených o výber vzorky snehovej gule. Výsledná vzorka nie je reprezentatívna pre bežnú populáciu. Okrem toho sú respondenti z predchádzajúcich kôl prieskumov vyzvaní, aby sa zúčastnili na ďalších vlnách. Panel sa ako taký pravidelne aktualizuje, ale nie je reprezentatívny.

S cieľom zlepšiť reprezentatívnosť prieskumu sa uplatnilo váženie po stratifikácii, aby sa vzorka zosúladiť s demografickým zložením populácie EÚ-27 a s demografickým zložením každého jednotlivého členského štátu. V roku 2025 boli váhové faktory založené na pohlaví, veku, úrovni vzdelania a regióne.

V období od 1. apríla do 4. júna 2025 sa v rámci elektronického prieskumu zhromaždili odpovede od približne 27 000 účastníkov v 27 členských štátoch EÚ. Z toho 16 500 respondentov sa vrátilo do panelu a 10 500 bolo novo prijatých prostredníctvom kanálov sociálnych médií (vrátane reklám na Instagrame a Facebooku, ako aj organických príspevkov). V každej krajine bol stanovený minimálny cieľ 500 respondentov, ktorý dosiahla väčšina členských štátov okrem Cypru, Luxemburska a Malty. Štrnásť krajín malo veľkosť vzorky viac ako 1 000 respondentov.

V prieskume sa zhromaždili informácie o charakteristikách respondentov (vek, pohlavie, funkčné obdobie, jednoduchosť plnenia cieľov, samohodnotenie zdravia, typ domácnosti, ako aj geografická poloha a stupeň urbanizácie). Tieto informácie umožnili porovnať odpovede medzi rôznymi skupinami. Správa poskytuje opisné štatistiky. Vykonali sa však aj regresné analýzy s cieľom otestovať, či boli rozdiely štatisticky významné a platné po kontrole iných charakteristík respondentov. V tejto publikácii sa uvádzajú len takto overené výsledky.

Prístup založený na výbere vzorky bez pravdepodobnosti znamená, že opisné štatistiky by sa napriek demografickému váženiu nemali považovať za presné bodové odhady pre celú populáciu EÚ. Identifikované vzťahy, mechanizmy a trendy sú však štatisticky platné a prenosné.

Viac informácií o prieskume nájdete [tu](#).

2 Vplyvy súvisiace s klímou vnímané respondentmi

V prieskume boli respondenti požiadaní, aké vybrané vplyvy na klímu ⁽¹⁾ mali za posledných 5 rokov (pozri prílohu 1). Odpovede zachytávajú vnímanie účastníkov a môžu zahŕňať vplyvy s viacerými príčinami, ktoré nemožno výlučne pripísať zmene klímy. S ohľadom na túto výhradu 80,5 % respondentov uviedlo, že zažili aspoň jeden vplyv z tých, ktorí sú uvedení v prieskume, ako je znázornené na obrázku 2.1. Z geografického hľadiska boli respondenti z južnej a strednej a východnej Európy skupinami s najvyšším percentuálnym podielom ľudí, ktorí uviedli, že zažili aspoň jeden vplyv na klímu, a to 86,1 % a 85,3 %.

Tieto zistenia sú v súlade s výsledkami najnovšieho prieskumu EIB, v ktorom 80 % respondentov z EÚ uviedlo, že za posledných 5 rokov zažili aspoň jednu extrémnu poveternostnú udalosť (EIB, 2024). Vysoký percentuálny podiel respondentov z južnej Európy postihnutých rôznymi vplyvmi klímy odráža aj zistenia osobitného prieskumu Eurobarometra o zmene klímy z roku 2025 (EK, 2025a). Ďalej podporuje dôraz EUCRA (EEA, 2024a) na kritickú naliehavosť riešenia klimatických rizík v tomto regióne.

Hlavným vplyvom, s ktorým sa respondenti prieskumu stretli v súvislosti s klímou, bolo teplo. Za posledných 5 rokov sa 49,7 % respondentov prieskumu cítilo príliš horúco vo svojom dome, 46,8 % na svojom pracovisku alebo mieste vzdelávania a 60,7 % mimo svojho okolia. To naznačuje, že kľúčovým spôsobom, ako znížiť vplyv tepla na zdravie, pohodu a produktivitu ľudí, je zabezpečiť, aby budovy EÚ a širšie životné a pracovné prostredie boli odolné voči teplu (Martinez a kol., 2025; EEA, 2022a).

Celkovo 34 % respondentov uviedlo za posledných 5 rokov pozorovaný nárast uhryznutia komármi alebo kliešťami. Množstvo vektorov, dĺžka obdobia hryzenia a pravdepodobnosť prenosu choroby sú ovplyvnené meniacou sa klímou (EEA, 2022a). Percentuálny podiel tých, ktorí zažili viac uhryznutí, bol najvyšší v južnej a stredovýchodnej Európe (obrázok 2.1), vrátane Cypru (60,9 %), Grécka (59,0 %) a Chorvátska (57,7 %).

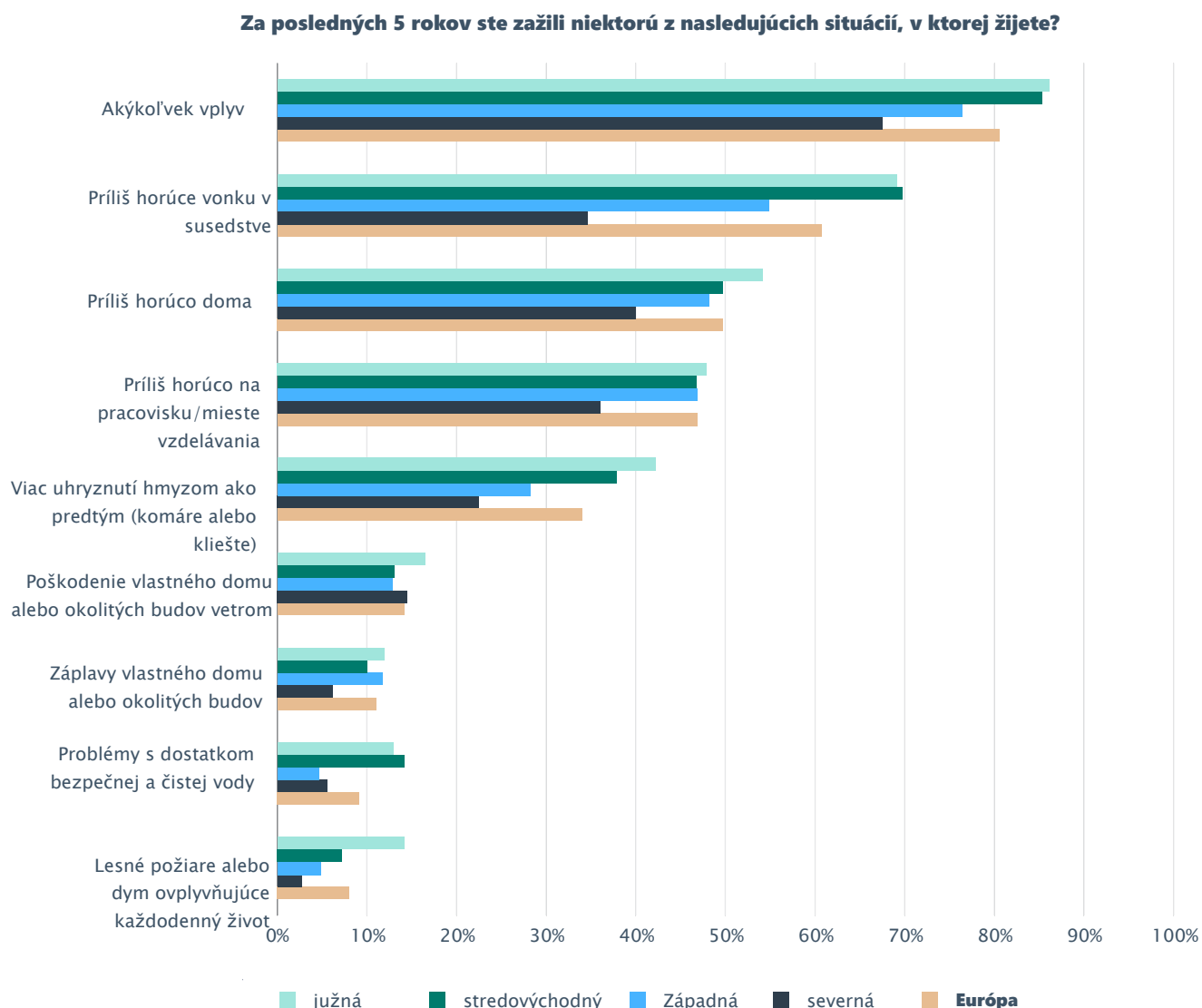
Je to znepokojujúce z hľadiska verejného zdravia, keďže v týchto krajinách sa potvrdila prítomnosť invazívnych komárov *Aedes* (ECDC, 2025), ktoré môžu prenášať horúčku dengue, ziku a chikungunya. Majú tiež pôvodné komáre *Culex pipiens* (ECDC, 2023), ktoré sú schopné šíriť západonílsku horúčku.

Veterné škody na domoch alebo budovách v blízkosti zaznamenali za posledných 5 rokov 14,1 % respondentov. Okrem toho všetky ostatné vplyvy na klímu zaznamenala približne jedna desatina respondentov (pozri ilustráciu 2.1).

Medzi krajinami boli značné rozdiely, pokiaľ ide o percentuálny podiel respondentov, ktorí sa stretli s vplyvmi. Napríklad skúsenosti s poškodením domov alebo budov respondentov v blízkosti vetra boli najrozšírenejšie v Írsku (43,3 % respondentov), ale aj v Chorvátsku (29,4 %) a Maďarsku (26,6 %).

1 Zoznam vplyvov na klímu zahrnutý do prieskumu nie je vyčerpávajúci. Vypracovala ho nadácia Eurofound a agentúra EEA v spolupráci s partnerskými organizáciami Európskeho strediska pre monitorovanie klímy a zdravia. Zoznam sa riadil uznanými rizikami pre prosperitu a blahobyt európskeho obyvateľstva spojenými so zmenou klímy (EEA, 2024a; EEA, 2025c). Pri konečnom výbere položiek, ktoré sa majú zahrnúť, sa zohľadnila dĺžka prieskumu.

Obrázok 2.1 Percentuálny podiel respondentov, ktorí sa stretli s klimatickými vplyvmi vo svojej oblasti, podľa európskeho regiónu



Poznámky: V tejto a nasledujúcich grafoch sa používajú tieto geografické zoskupenia: stredovýchodná Európa (Bulharsko, Česko, Maďarsko, Poľsko, Rumunsko a Slovensko); severná Európa (Dánsko, Estónsko, Fínsko, Írsko, Lotyšsko, Litva a Švédsko); južná Európa (Cyprus, Grécko, Chorvátsko, Malta, Čierna Hora, Portugalsko, Slovinsko, Španielsko a Taliansko); západná Európa (Rakúsko, Belgicko, Francúzsko, Nemecko, Lichtenštajnsko, Luxembursko, Holandsko a Švajčiarsko). Zistenia prieskumu týkajúce sa jednotlivých krajín možno nájsť v [interaktívnom](#) prehliadači.

Zdroj: EEA na základe údajov nadácie Eurofound, 2025.

Prírodné požiare a ich dym najčastejšie zažívali respondenti z Grécka (41,1 %), Portugalska (35,2 %) a Cypru (20,3 %) v porovnaní s priemerom 8 % v celej Európe. Percentuálny podiel respondentov, ktorí zažili povodne za posledných 5 rokov, odrážal model rozsiahlych povodní počas tohto obdobia. Napríklad oveľa vyšší percentuálny podiel respondentov v Rakúsku (25,9 %) a Slovinsku (19,1 %) uviedol, že zažili záplavy, než je celkový európsky priemer 11 %.

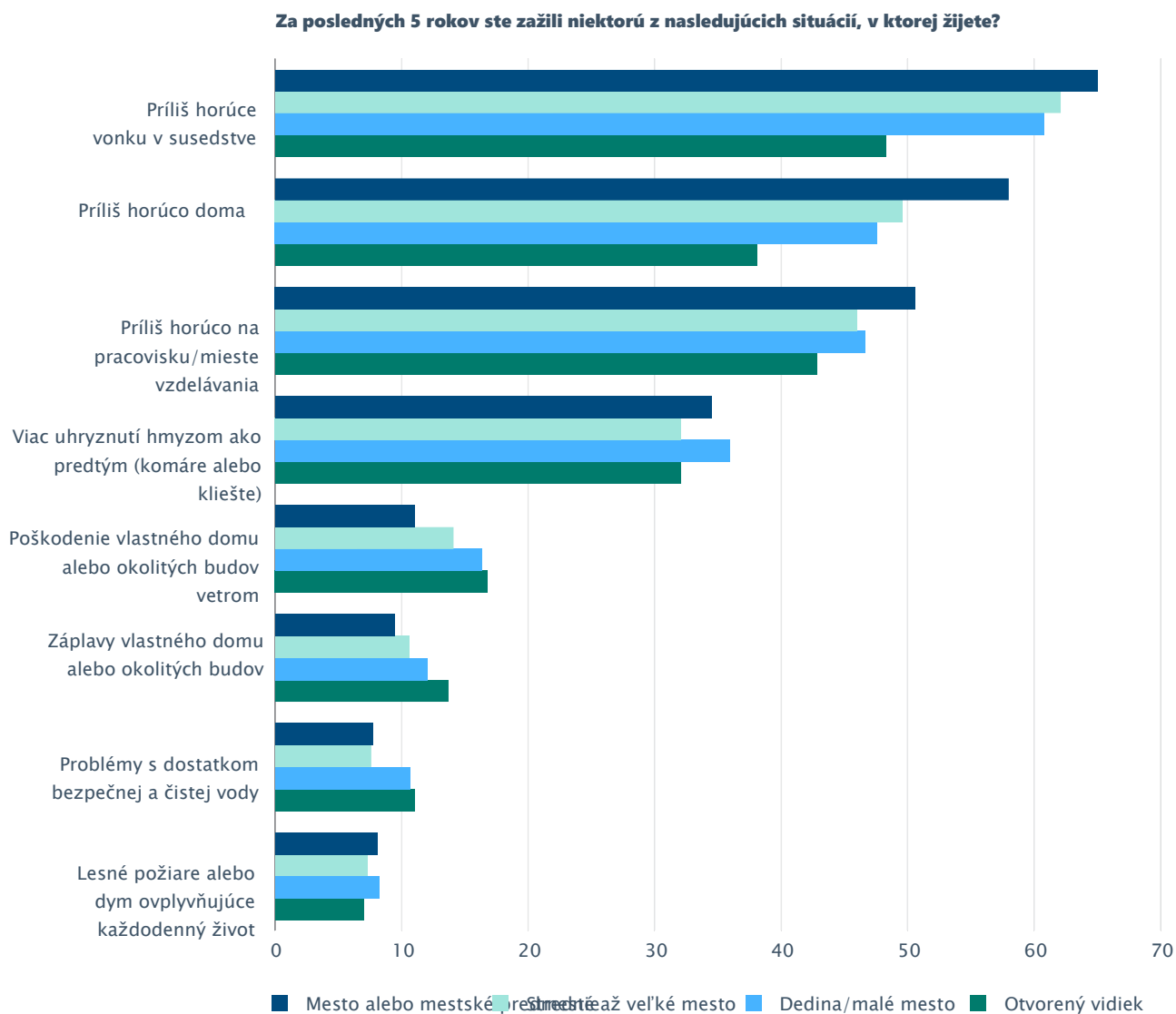
Vplyvy súvisiace s klímou sa pociťovali rôzne v závislosti od toho, či respondenti žili v mestskom alebo vidieckom prostredí. Percentuálny podiel respondentov, ktorí zažívajú

2 Vplyvy súvisiace s klímou vnímané respondentmi

teplo vo vnútorných aj vonkajších priestoroch, sa zvýšil s rastúcou mierou urbanizácie (obrázok 2.2).

Naopak, urbanizovanejšie prostredia mali nižšie percento respondentov, ktorí uviedli, že boli zasiahnutí vetrom, povodňami alebo problémami s prístupom k vode. Môže to odrážať vyššiu úroveň ochrany pred povodňami v mestách v porovnaní s menej husto osídlenými oblasťami alebo to môže naznačovať dobrý prístup k infraštruktúre, ako je verejné zásobovanie vodou, v mestách.

Obrázok 2.2 Percentuálny podiel respondentov, ktorí sa stretli s klimatickými vplyvmi vo svojej oblasti, podľa úrovne urbanizácie, ktorú sami uviedli.



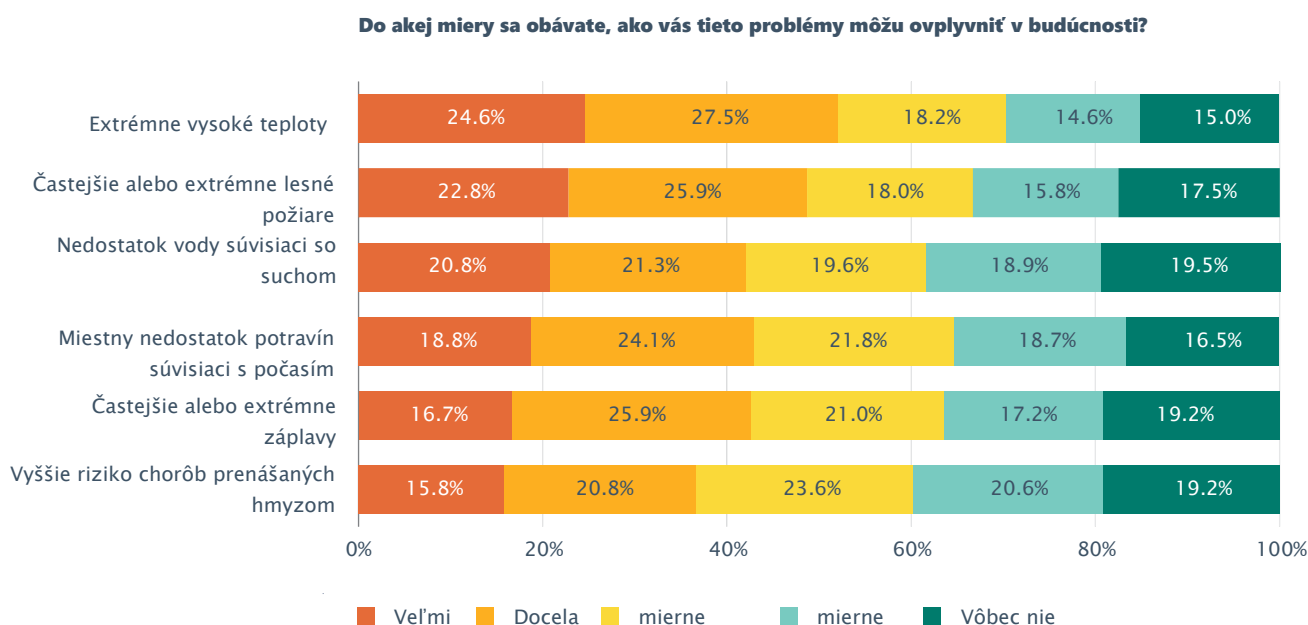
Zdroj: EEA na základe údajov nadácie Eurofound, 2025.

3 Obavy z budúcich klimatických vplyvov

Viac ako polovica respondentov (52,1 %) bola veľmi znepokojená alebo celkom znepokojená extrémne vysokými teplotami, ktoré narúšajú každodenný život a pohodu v budúcnosti. Druhým najznepokojujúcejším problémom respondentov boli častejšie alebo extrémnejšie lesné požiare; 48,7 % uviedlo, že boli veľmi alebo celkom znepokojujúce. Potvrdzuje to EUCRA, ktorá identifikovala teplo a prírodné požiare ako jedno z najzávažnejších rizík pre ľudské zdravie, ktoré si vyžadujú najnaliehavejšie opatrenia (EEA, 2024a).

Podobný počet respondentov (42 % až 43 %) bol veľmi alebo celkom znepokojený obmedzeným prístupom k miestnym/sezónnym potravinám alebo bezpečnej vode a častejšími alebo extrémnejšími povodňami. Najmenej znepokojujúcim problémom pre respondentov bola vyššia pravdepodobnosť nákazy komármi alebo uhryznutia kliešťami (obrázok 3.1).

Obrázok 3.1 Percentuálny podiel respondentov, ktorých znepokojujú budúce klimatické vplyvy



Poznámka: Výsledky prieskumu za jednotlivé krajiny možno nájsť v [interaktívnom prehliadači](#).

Zdroj: EEA na základe údajov nadácie Eurofound, 2025.

Existuje jasná geografická priepasť, pokiaľ ide o úroveň obáv v prípade všetkých nebezpečenstiev. Dvakrát viac respondentov v južnej Európe v porovnaní so severnou Európou bolo veľmi alebo dosť znepokojených budúcimi vysokými teplotami (61 % v porovnaní s 29,9 %), extrémnejšími alebo častejšími povodňami (50,2 % v porovnaní s 25,3 %) a extrémnejšími alebo častejšími lesnými požiarimi (58,8 % v porovnaní s 29,9 %).

Vyššie percento respondentov zo strednej a východnej Európy bolo veľmi alebo celkom znepokojené vyhliadkou nákazy kliešťami alebo komármi v porovnaní s tými zo severnej Európy (45,1 % oproti 29,1 %), prístupom k vode na každodenné použitie (54,3 % oproti 23,2 %) a prístupom k potravinám (53,1 % oproti 29,9 %).

Podrobný rozpis odpovedí [pre jednotlivé krajiny nájdete v interaktívnom prehliadači](#).

4 Opatrenia na zvýšenie odolnosti proti zmene klímy nahlásené respondentmi

Hoci EÚ a jednotlivé členské štáty majú pevný politický rámec na podporu adaptácie na zmenu klímy, informácie o vykonaných opatreniach a ich účinnosti sú obmedzené. To bráni úplnému pochopeniu pokroku Európy smerom k odolnosti proti zmene klímy (EEA, 2025a).

Výsledky prieskumu uvedené v tejto kapitole pomáhajú objasniť úroveň vykonávania opatrení na zvýšenie odolnosti proti zmene klímy v celej Európe. Respondenti v prieskume boli požiadaní, aby potvrdili, či boli pre ich domácnosť zavedené určité opatrenia na zvýšenie odolnosti proti zmene klímy, a aby odpovedali na otázky týkajúce sa opatrení pod vedením orgánov prispievajúcich k odolnosti proti zmene klímy, ktoré videli vo svojej oblasti ⁽²⁾ (tabuľka 1.1). Uvedené opatrenia zahŕňali iniciatívy založené na infraštruktúre (vyžadujúce fyzické intervenčné opatrenia), ako aj iniciatívy, ktoré nie sú založené na infraštruktúre.

Uvedené opatrenia na zvýšenie odolnosti proti zmene klímy možno zosúladiť s rôznymi fázami cyklu krízového riadenia:

- prevencia (minimalizácia účinkov krízy alebo katastrofy pred udalosťou),
- pripravenosť (plánovanie, ako reagovať),
- reakcia (opatrenia počas krízy alebo katastrofy s cieľom minimalizovať jej vplyv),
- zotavenie (návrat k stavu pred krízou alebo katastrofou) (EEA, 2017; EK, 2025c).

Tabuľka 1.1 Opatrenia na zvýšenie odolnosti zahrnuté do prieskumu

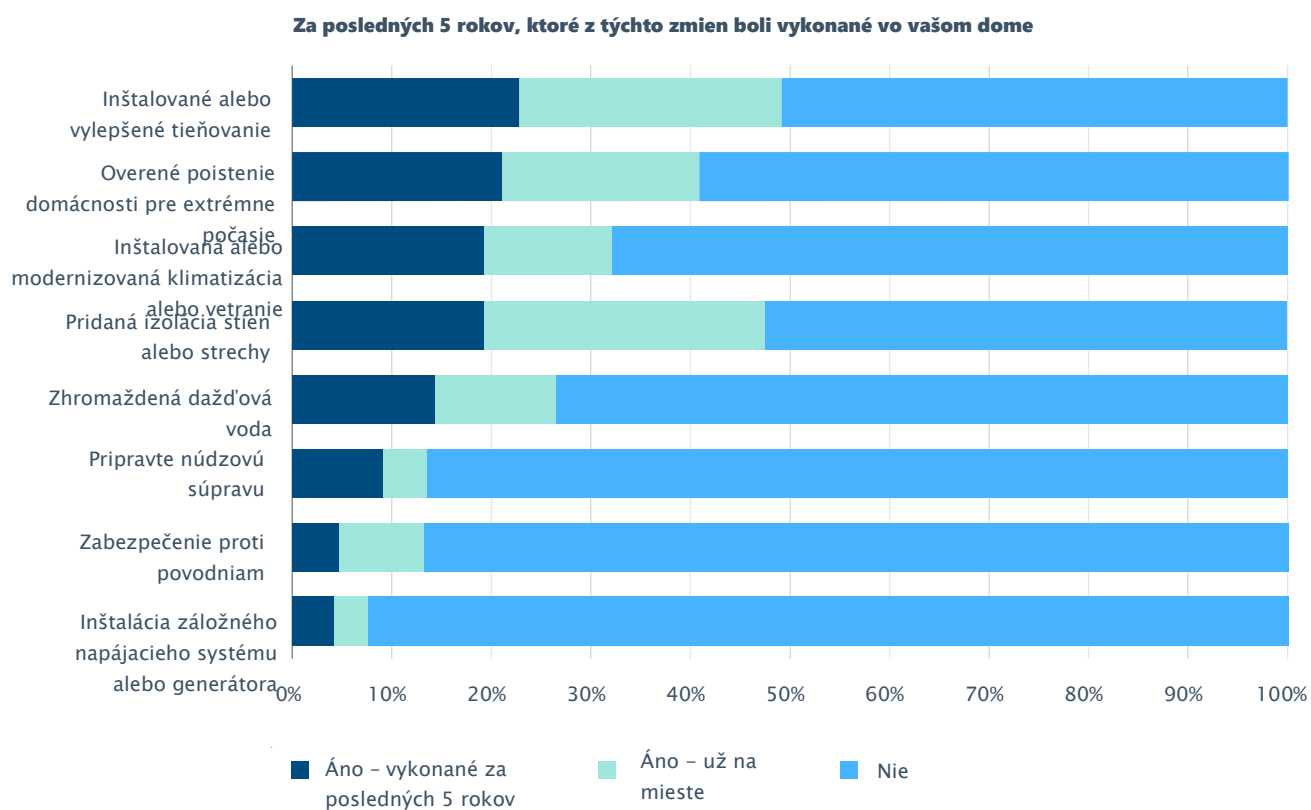
Opatrenie na zvýšenie odolnosti proti zmene klímy		Infraštruktúra založená?	Fáza cyklu krízového riadenia
Domácnosť	Izolácia stien alebo strechy	Áno	Pripravenosť
	Klimatizácia alebo vetranie	Áno	Pripravenosť
	Tienenie	Áno	Pripravenosť
	Zabezpečenie proti povodňiam	Áno	Pripravenosť
	Zber dažďovej vody	Áno	Pripravenosť
	Záložný energetický systém alebo generátor	Áno	Pripravenosť
	Núdzová súprava	Nie	Pripravenosť/reakcia
	Poistenie domácnosti pokrývajúce extrémne výkyvy počasia	Nie	Pripravenosť/obnova
Pod vedením orgánu	Upozornenia alebo výstrahy v prípade extrémnych poveternostných javov	Nie	Pripravenosť
	Informačné kampane o rizikách a opatreniach, ktoré treba prijať v prípade extrémneho počasia	Nie	Pripravenosť
	Viac vysadených stromov alebo lepší prístup k zeleným plochám	Áno	Prevencia
	Poskytovanie chladiacich centier	Áno	Pripravenosť
	Zmeny v rozvrhu práce/vzdelávania s cieľom vyhnúť sa aktivitám v najteplejších hodinách alebo dňoch	Nie	Pripravenosť/reakcia
	Predchádzanie povodňiam	Áno	Prevencia
	Obmedzenia využívania vody počas sucha	Nie	Pripravenosť/reakcia
	Opatrenia na kontrolu komárov	Nie	Prevencia
Poznámka: Presné formulácie otázok týkajúcich sa opatrení na zvýšenie odolnosti proti zmene klímy sú uvedené v prílohe 1.			
Zdroj: EEA na základe údajov nadácie Eurofound, 2025.			
(2) Pojem „vaša oblasť“ sa v prieskume bližšie nešpecifikoval a ponechal sa otvorený výkladu.			

2 Pojem „vaša oblasť“ sa v prieskume bližšie nešpecifikoval a ponechal sa otvorený výkladu.

4.1 Odolnosť na úrovni domácností

Zatiaľ čo 77,9 % respondentov malo aspoň jedno z opatrení na zvýšenie odolnosti proti zmene klímy uvedených v prieskume zavedené doma, žiadne z opatrení nebolo zavedené vo viac ako polovici domácností respondentov (obrázok 4.1). Niektoré opatrenia (napr. zabezpečenie proti povodňam) nemusia byť relevantné pre prostredia, v ktorých neexistujú konkrétne nebezpečenstvá. Malé percento respondentov však malo zavedené univerzálnejšie opatrenia (napr. núdzovú súpravu alebo záložný zdroj energie). Výsledky vo všeobecnosti naznačujú celkovú nedostatočnú pripravenosť na klimatické nebezpečenstvá a iné krízy na úrovni domácností v celej Európe.

Obrázok 4.1 Percentuálny podiel respondentov s opatreniami na zvýšenie odolnosti proti zmene klímy doma



Poznámka: Výsledky prieskumu pre jednotlivé krajiny nájdete v interaktívnom viewe r.

Zdroj: EEA na základe údajov nadácie Eurofound, 2025.

4 Opatrenia na zvýšenie odolnosti proti zmene klímy nahlásené respondentmi

Dve z opatrení, ktoré sa najčastejšie prijímajú doma, sú určené na riešenie tepla. Najbežnejším opatrením zavedeným v domácnostiach bolo zlepšenie tienenia; 49,2 % respondentov uviedlo, že to zaviedli. Ide o pomerne cenovo dostupné adaptačné opatrenie a vnútorné aj vonkajšie tienenie sú účinné pri znižovaní vnútorných teplôt budov (Martinez a kol., 2025).

Druhým najpopulárnejším opatrením bola izolácia striech a stien (47,6%). V dobre navrhnutých budovách to môže znížiť prehriatie, ale v budovách bez primeraného vetrania, tienenia alebo tepelnej hmoty to môže zhoršiť prehriatie (Martinez a kol., 2025); účinnosť tohto opatrenia preto závisí od jeho kontextu. Napríklad v európskom prieskume o príjmoch a životných podmienkach z roku 2023 len 24,2 % respondentov v 16 európskych krajinách považovalo chladiaci systém a tepelnú izoláciu svojho obydľia za dostatočné na to, aby obydľie zostalo počas leta primerane chladné (Eurostat, 2023).

Celkovo 32,1 % respondentov uviedlo, že nainštalovali alebo zmodernizovali klimatizáciu alebo vetranie. Zatiaľ čo klimatizácia môže byť účinná pri ochrane zdravia, najmä v prípade zraniteľných osôb, rozsiahle používanie klimatizácie je príkladom nesprávnej adaptácie. Vedie to k problémom súvisiacim s dopytom po elektrickej energii v čase špičky a teplo vyprodukované zariadeniami môže prispieť k účinkom tepelných ostrovov v mestách (EEA, 2022c).

Okrem toho mechanické chladenie – klimatizácia, aktívne vetranie alebo používanie ventilátorov – si vyžaduje počiatočné investície aj spotrebu elektrickej energie, a preto vytvára dodatočné náklady pre domácnosti. To môže ľuďom brániť v inštalácii alebo používaní takýchto opatrení.

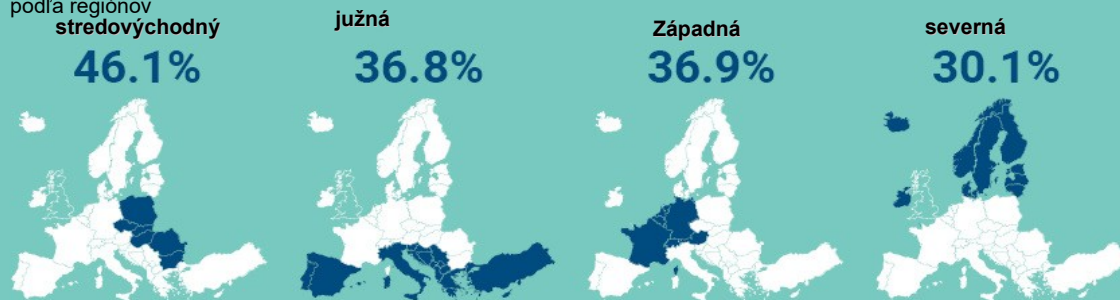
Na otázku, či si môžu dovoliť udržať svoj dom primerane chladný v lete, odpovedalo 38,2% respondentov prieskumu negatívne. Najvyšší percentuálny podiel respondentov, ktorí si nemohli dovoliť udržať chladný domov v lete, sa zistil v strednej a východnej Európe (46,1 %) v porovnaní s 30,1 % v severnej Európe (obrázok 4.2).

Obrázok 4.2 Percentuálny podiel respondentov, ktorých domácnosti si v lete nemôžu dovoliť primerane chladit' domácnosť

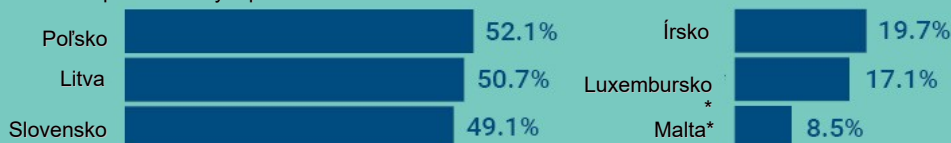
Môžete si dovoliť, aby bol váš dom v lete dostatočne chladný?

Percentuálny podiel respondentov, ktorých domácnosti si v lete nemôžu dovoliť primerane chladit' domácnosť

Percentuálny podiel respondentov podľa regiónov



Krajiny s najvyšším percentuálnym podielom a krajiny s najnižším percentuálnym podielom

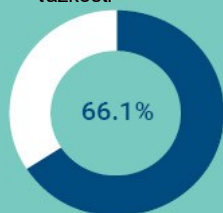


Percentuálny podiel respondentov podľa finančných prostriedkov, držby, veku a zloženia domácnosti

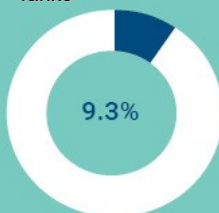


Jednoduchá výroba koncov

Strednými alebo veľkými ťažkosťami

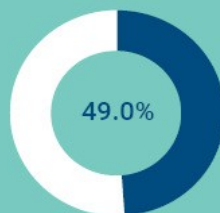


Lahko alebo veľmi ľahko

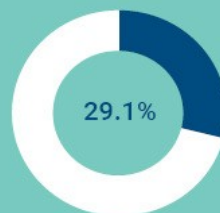


Vlastníctvo domu

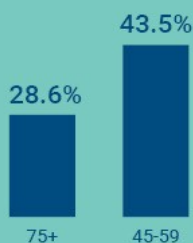
Nájomca



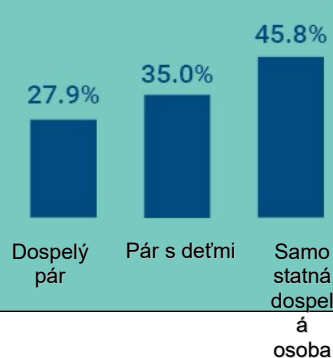
Majiteľ



Vek



Zloženie domácnosti



* Nízka spoľahlivosť vďaka nízkej veľkosti vzorky

Zdroj: EEA na základe údajov nadácie Eurofound, 2025.

4 Opatrenia na zvýšenie odolnosti proti zmene klímy nahlásené respondentmi

Celkovo 40,8% respondentov uviedlo, že majú poistenie domácnosti s extrémnym počasím. Medzi krajinami boli značné rozdiely, pokiaľ ide o počet respondentov, ktorí uviedli, že majú poistenie domácnosti s extrémnym počasím. Vo Švédsku to bolo 17,4 % respondentov oproti 70,1 % v Luxembursku.

Dostupnosť a cenovú dostupnosť poistenia ovplyvňujú rôzne systémy poistenia zavedené v jednotlivých krajinách. Podľa Európskeho orgánu pre poisťovníctvo a dôchodkové poistenie zamestnancov (2024) mali Grécko, Taliansko a Rumunsko najvyššie skóre rozdielu v ochrane v prípade prírodných katastrof v dôsledku kombinácie nebezpečenstiev a nízkej penetrácie poistenia. Zistilo sa, že poistenie proti povodňam je obzvlášť cenovo nedostupné vo vysokorizikových oblastiach Poľska a Portugalska, po ktorých nasleduje niekoľko regiónov v Chorvátsku, Nemecku a pobaltských štátoch (Tesselaar a kol., 2020). Výsledky prieskumu nadácie Eurofound (2025), ktoré sa tu uvádzajú, do určitej miery odrážajú tieto vzorce (pozri interaktívny divák). K nim by sa však malo pristupovať opatrne vzhľadom na skutočnosť, že vzorka prieskumu nebola reprezentatívna a respondenti tieto informácie nahlásili sami. Okrem toho poistné krytie nahlásené samotným poisťovateľom môže podliehať zaujatosti pri spomienke, keďže respondenti si nemusia presne zapamätať alebo pochopiť konkrétne podmienky svojich politík týkajúcich sa ochrany pred extrémnym počasím.

Viac ako štvrtina respondentov prieskumu uviedla, že zbierajú dažďovú vodu doma na použitie v suchých obdobiach. V niektorých krajinách, ako je Belgicko, Česko a Slovinsko, malo zavedený systém zberu dažďovej vody viac ako 40 % respondentov. Značný počet respondentov uviedol, že v predchádzajúcich piatich rokoch nainštalovali systémy zberu dažďovej vody (napr. 26,7 % respondentov v Česku, po ktorých nasledovala takmer štvrtina respondentov v Estónsku a na Slovensku).

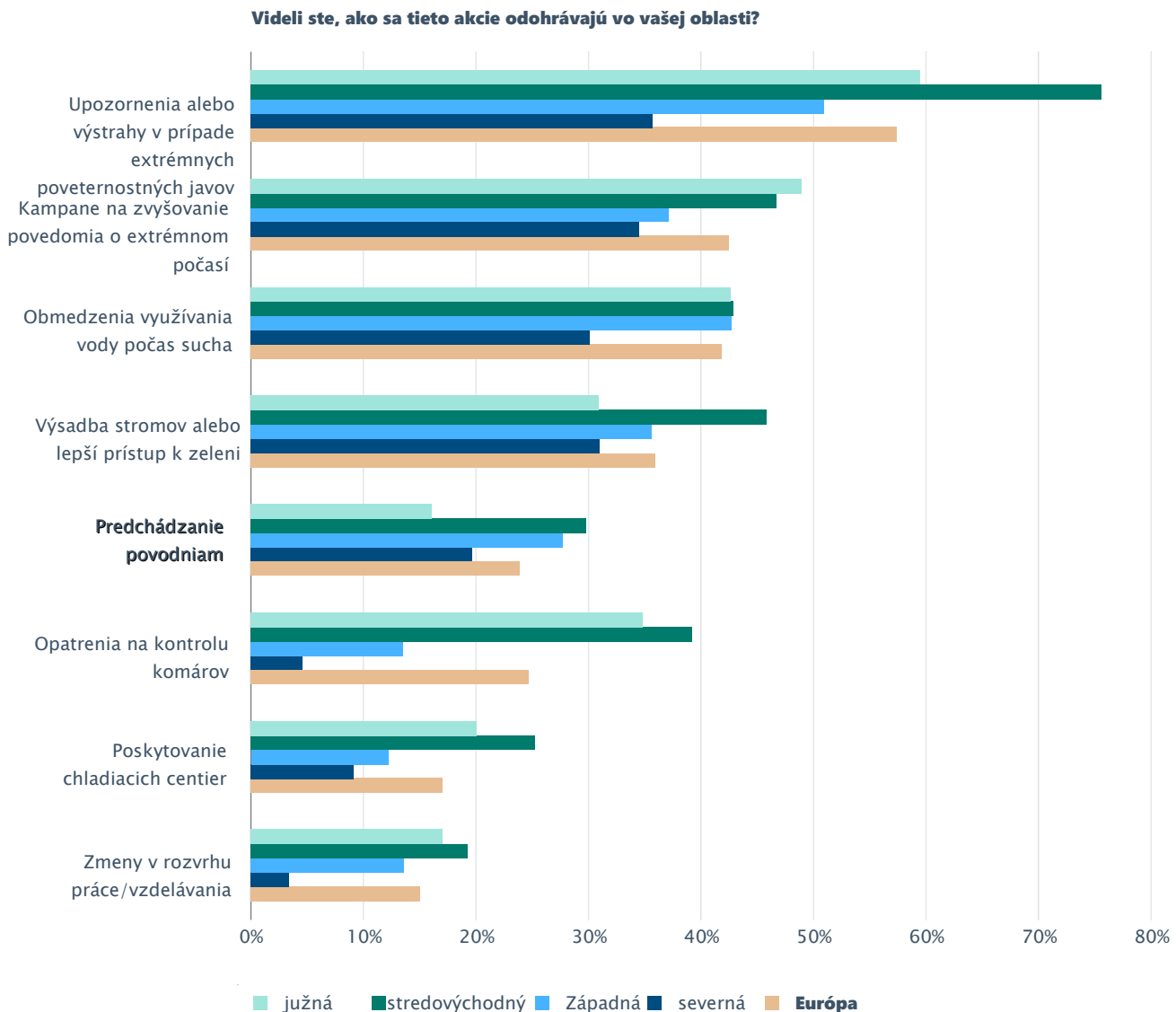
Medzi najmenej často uvádzané opatrenia patrila ochrana pred povodňami; len 13,2 % respondentov uviedlo, že majú zavedené opatrenia. Protipovodňová ochrana na úrovni majetku sa uplatňuje len v oblastiach, ktoré môžu byť náchylné na povodne, a vyžaduje si značné investície a štrukturálne zmeny obydla.

Príprava núdzovej súpravy je však jednoduchým opatrením, ktoré sa dá pomerne lacno realizovať. Napriek tomu boli súpravy zavedené len v 13,5 % domácností respondentov. V Dánsku, Estónsku a Švédsku prijalo toto opatrenie v posledných piatich rokoch značné percento respondentov (viac ako 22 % respondentov v každej z týchto krajín). Môže to súvisieť s nedávnymi výzvami ich vlád adresovanými občanom, aby sa pripravili na potenciálne krízy spojené s útočnou vojnou Ruska proti Ukrajine.

4.2 Opatrenia na zvýšenie odolnosti vnímané v oblastiach respondentov

Celkovo 82,2 % respondentov uviedlo, že vo svojej miestnej oblasti videli aspoň jedno z opatrení na zvýšenie odolnosti proti zmene klímy pod vedením orgánov uvedených v prieskume (obrázok 4.3). Najčastejšie nahlásované opatrenia – včasné varovania a varovania (ktoré nahlásilo viac ako 57 % respondentov) a informačné kampane (ktoré nahlásilo 42,5 % respondentov) – zodpovedajú dobrému pokrytiu týchto opatrení vo vnútroštátnych adaptačných politikách a vnútroštátnych stratégiách v oblasti zdravia (Európske stredisko pre monitorovanie klímy a zdravia, 2022). Okrem toho sú v 19 členských štátoch EÚ27 (EHP, 2024c) zavedené akčné plány v oblasti zdravia pred teplom vrátane varovaní pred vysokými teplotami. To môže čiastočne vysvetliť vysoký počet respondentov, ktorí pozorovali varovania a výstrahy.

Obrázok 4.3 Percentuálny podiel respondentov, ktorí vo svojej oblasti pozorovali opatrenia na zvýšenie odolnosti proti zmene klímy



Poznámka: Výsledky prieskumu pre jednotlivé krajiny nájdete v interaktívnom prehliadači.

Zdroj: EEA na základe údajov nadácie Eurofound (2025).

Systémy včasného varovania sú jedným z nákladovo najefektívnejších opatrení proti extrémnym poveternostným javom (EEA, 2020; EEA, 2024b). Ak sú správne nasadené, môžu znížiť vplyv extrémnych poveternostných podmienok na ľudí. Napríklad počas povodní v strednej Európe v roku 2024 bol počet úmrtí nižší ako pri predchádzajúcich povodňach. Bolo to napriek tomu, že zrážky boli ťažšie a záplavy boli vo väčšom rozsahu. Nižší počet úmrtí sa pripisuje dobre fungujúcim systémom včasného varovania (World Weather Attribution, 2024). Zistenie, že sa vo veľkej miere využívajú, by sa preto malo považovať za pozitívny aspekt pripravenosti na zmenu klímy.

Okrem toho sa viac ako 4 z 10 respondentov stretli s informačnými kampaňami o zmene klímy alebo extrémnom počasí vo svojej oblasti; tento druh opatrenia môže zvýšiť účinnosť včasných varovaní a varovaní. Vedomosti o tom, ako konať v prípade núdze, sú nevyhnutné na zabezpečenie účinnosti varovaní alebo varovaní vydaných orgánmi (napr. Diakakis a kol., 2022). V najnovšom prieskume EIB 38 % respondentov

4 Opatrenia na zvýšenie odolnosti proti zmene klímy nahlásené respondentmi

označilo vzdelávanie verejnosti o tom, aké správanie sa má prijať s cieľom predchádzať problémom spôsobeným extrémnymi poveternostnými javmi alebo na ne reagovať, za dôležité adaptačné opatrenie (EIB, 2024).

Tretie najčastejšie uvádzané opatrenie – obmedzenia využívania vody v dôsledku sucha – uviedlo 41,8 % respondentov. Podiel obyvateľstva EÚ postihnutého nedostatkom vody sa zvyšuje v kontexte zmeny klímy aj neudržateľného hospodárenia s vodnými zdrojmi (EEA, 2025d). V dôsledku toho sa obmedzenia používania vody stávajú bežnejšími. Napríklad 48 % mestských akčných plánov v oblasti klímy realizovaných v Európe načrtáva opatrenia na ochranu vody (vrátane prídeltov/obmedzení a opätovného využívania šedej vody) (EEA, 2024b).

Celkovo 35,9 % respondentov uviedlo, že vo svojej oblasti vysadili viac stromov alebo zlepšili prístup k zeleným plochám. Išlo o najčastejšie uvádzané opatrenie na zvýšenie odolnosti voči zmene klímy založené na infraštruktúre, ktoré si respondenti vybrali. Riešenia blízke prírode – t. j. opatrenia na riešenie vplyvov klímy, ktoré sú inšpirované alebo podporované prírodou – sa v politike EÚ uznávajú ako kľúčová možnosť adaptácie na zmenu klímy (napr. EK, 2021) a už sa často používajú. Z analýzy mestských akčných plánov v oblasti klímy v Európe napríklad vyplynulo, že 9 z 10 plánov zahŕňalo opatrenia týkajúce sa životného prostredia, zelene a biodiverzity (EEA, 2024b). V prieskume EIB (2024) 42 % respondentov z EÚ uviedlo, že jednou z kľúčových priorít miestnej adaptácie na zmenu klímy je ochladzovanie miest pridaním ulíc lemovaných stromami a vytváraním zelených plôch.

Opatrenia na kontrolu komárov pozorovalo 24,7 % respondentov. Z prieskumu Európskeho centra pre prevenciu a kontrolu chorôb vyplýva, že 18 z 26 odpovedajúcich európskych krajín zaviedlo v roku 2021 určitú formu kontroly komárov (ECDC, 2021). Klíma vo veľkých častiach Európy sa stáva vhodnejšou pre choroby prenášané komármi (van Daalen a kol., 2024), a preto možno v budúcnosti očakávať ďalšiu potrebu použitia tohto opatrenia.

Takmer štvrtina respondentov (23,9 %) uviedla, že v ich oblasti sa zaviedli opatrenia na predchádzanie povodňam. Je to pomerne vysoký podiel, pretože nie každý žije v oblasti, ktorá si vyžaduje ochranu pred povodňami z riek, pobrežia alebo povrchového odtoku.

Spomedzi všetkých uvedených opatrení najmenej respondentov uviedlo, že sa stretli s poskytovaním chladiacich centier (budovy s klimatizáciou dostupnou verejnosti) a zmenami pracovného alebo vzdelávacieho harmonogramu, aby sa zabránilo najteplejšiemu času dňa.

V prípade mnohých opatrení na zvýšenie odolnosti proti zmene klímy pod vedením orgánov bola stredovýchodná Európa regiónom s najvyšším percentuálnym podielom respondentov, ktorí uviedli, že sa s nimi stretli. Severná Európa bola regiónom s najnižšími percentuálnymi podielmi v prípade mnohých uvedených opatrení (obrázok 4.3).

Výrazné rozdiely možno vidieť vo vnímaní respondentov z rôznych krajín (pozri [interaktívny prehliadač](#)). Napríklad viac ako 90 % respondentov v Poľsku a Portugalsku sa stretlo s varovaniami pred extrémnym počasím v porovnaní s 18,2 % v Dánsku alebo 23,3 % vo Švédsku. V Portugalsku a Litve viac ako 70 % respondentov zaznamenalo kampane na zvyšovanie informovanosti v mieste, kde žijú.

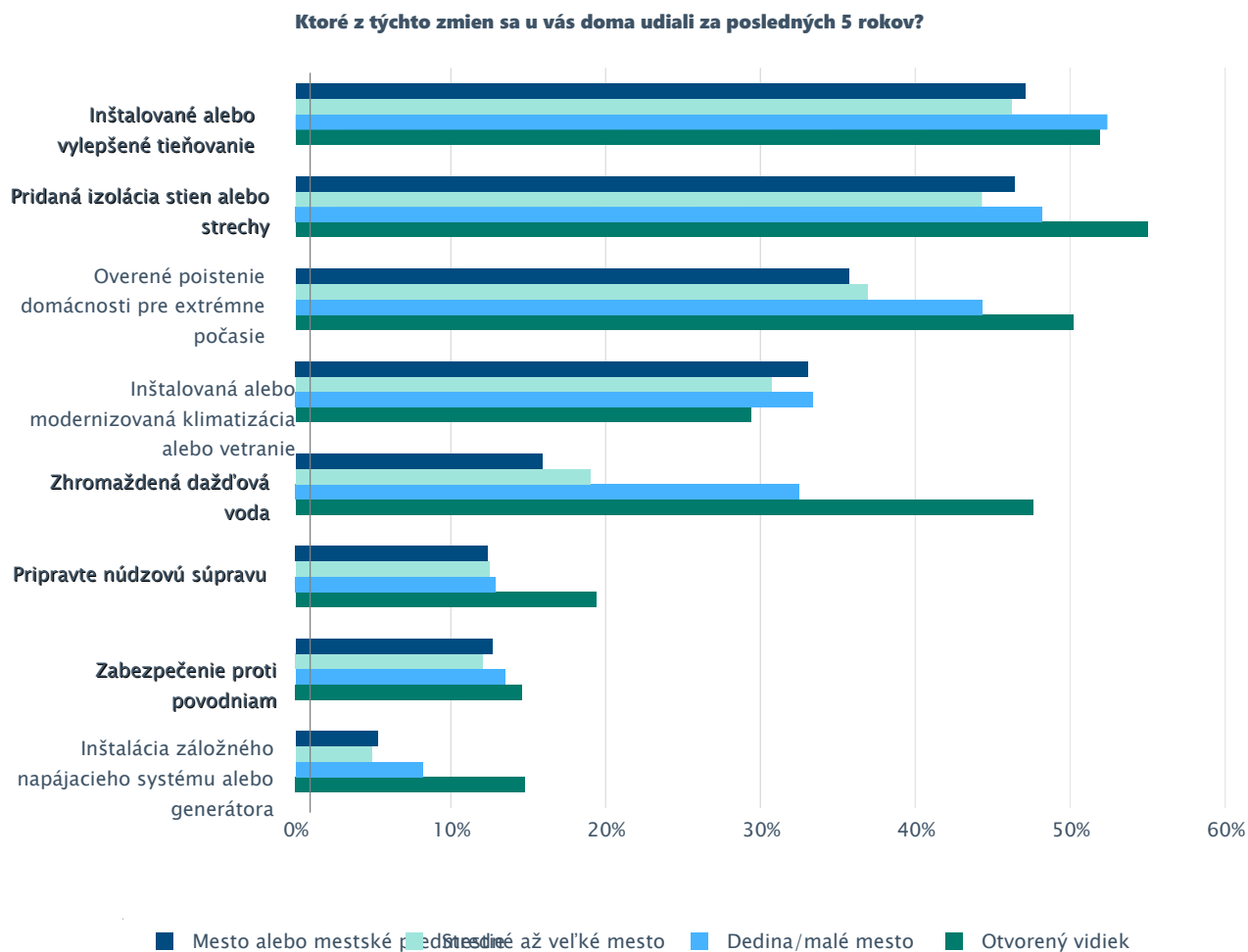
Takmer 60 % respondentov z Maďarska uviedlo, že vo svojej oblasti videli viac stromov a zelených plôch. Vysoké percento respondentov z Grécka (45 %) a Rumunska (viac ako 40 %) uviedlo, že vedeli o chladiacich centrách vo svojej oblasti. Najvyšší percentuálny podiel respondentov, ktorí videli opatrenia na predchádzanie povodňam vo svojej oblasti, malo Rakúsko, Česko a Slovinsko (viac ako 40 %).

4.3 Rozdiely medzi respondentmi z mestských a vidieckych oblastí

Pokiaľ ide o odolnosť na úrovni domácností, opatrenia na zvýšenie odolnosti proti zmene klímy doma vykonal vyšší percentuálny podiel ľudí žijúcich na otvorenom vidieku v porovnaní s ľuďmi žijúcimi v urbanizovanejších oblastiach (obrázok 4.4). Približne trikrát viac respondentov na vidieku malo systémy zberu dažďovej vody v porovnaní s mestami (47,6 % a 15,9 %) alebo záložný zdroj/generátor (14,8 % v porovnaní s 5,3 %). To možno vysvetliť:

- vyšší percentuálny podiel ľudí vo vidieckych oblastiach, ktorí žijú v domoch, a nie v bytoch (Eurostat, 2024),
- vyššie prípady vlastníctva domov vo vidieckych oblastiach,
- väčšia potreba sebestačnosti vo vidieckych oblastiach v dôsledku nízkej hustoty obyvateľstva spolu s riedkou infraštruktúrou a zariadeniami.

Obrázok 4.4 Percentuálny podiel respondentov, ktorí uviedli opatrenia na zvýšenie odolnosti proti zmene klímy na úrovni domácností, podľa úrovne urbanizácie, ktorú sami uviedli



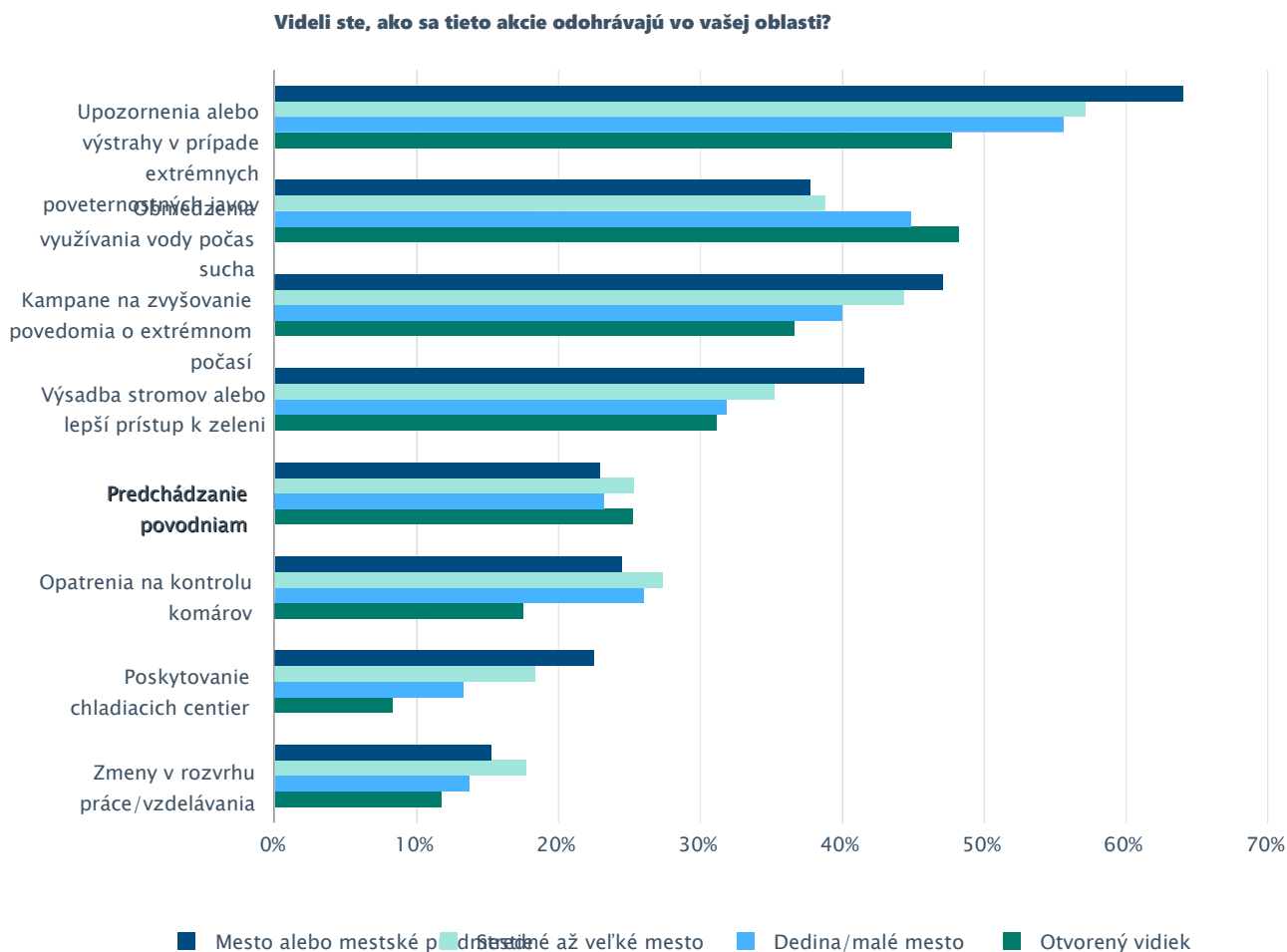
Zdroj: EEA na základe údajov nadácie Eurofound (2025).

4 Opatrenia na zvýšenie odolnosti proti zmene klímy nahlásené respondentmi

Naopak, väčšinu opatrení na zvýšenie odolnosti proti zmene klímy pod vedením orgánov zaznamenal vyšší percentuálny podiel respondentov vo veľkomestách a mestách v porovnaní s respondentmi z dedín a vidieckych oblastí (s výnimkou obmedzení využívania vody a predchádzania povodniám, ktoré s väčšou pravdepodobnosťou nahlásili obyvatelia vidieka; Obrázok 4.4). Môže to byť spôsobené vyššou hustotou obyvateľstva v mestách, a tým aj vyššou celkovou expozíciou ľudí a aktív klimatickým rizikám, čo zvyšuje potrebu a uskutočniteľnosť adaptačných opatrení.

Môže však odrážať aj vyššiu schopnosť väčších miest konať v oblasti adaptácie. Napríklad z predchádzajúcej analýzy EEA týkajúcej sa adaptačných opatrení signatármi Dohovoru primátorov a starostov o klíme a energetike vyplynulo, že obce s viac ako 50 000 obyvateľmi vykonávali opatrenia zamerané na vysoké teploty, ako je výsadba stromov a ekologizácia miest, s väčšou pravdepodobnosťou v porovnaní s menšími obcami (EEA, 2020). Okrem toho menšie obce a mestá zvyčajne zaostávajú za mestami, pokiaľ ide o posudzovanie klimatických rizík a zraniteľnosti voči zmene klímy, politickú podporu adaptačných opatrení a dostupnosť financovania adaptácie (EEA, 2020; Venner a kol., 2025).

Ilustrácia 4.5 Percentuálny podiel respondentov, ktorí vnímajú opatrenia na zvýšenie odolnosti proti zmene klímy pod vedením orgánov, podľa úrovne urbanizácie nahlásenej samotnými orgánmi



EEA na základe údajov nadácie Eurofound, 2025.

5 Rozdiely medzi skupinami respondentov

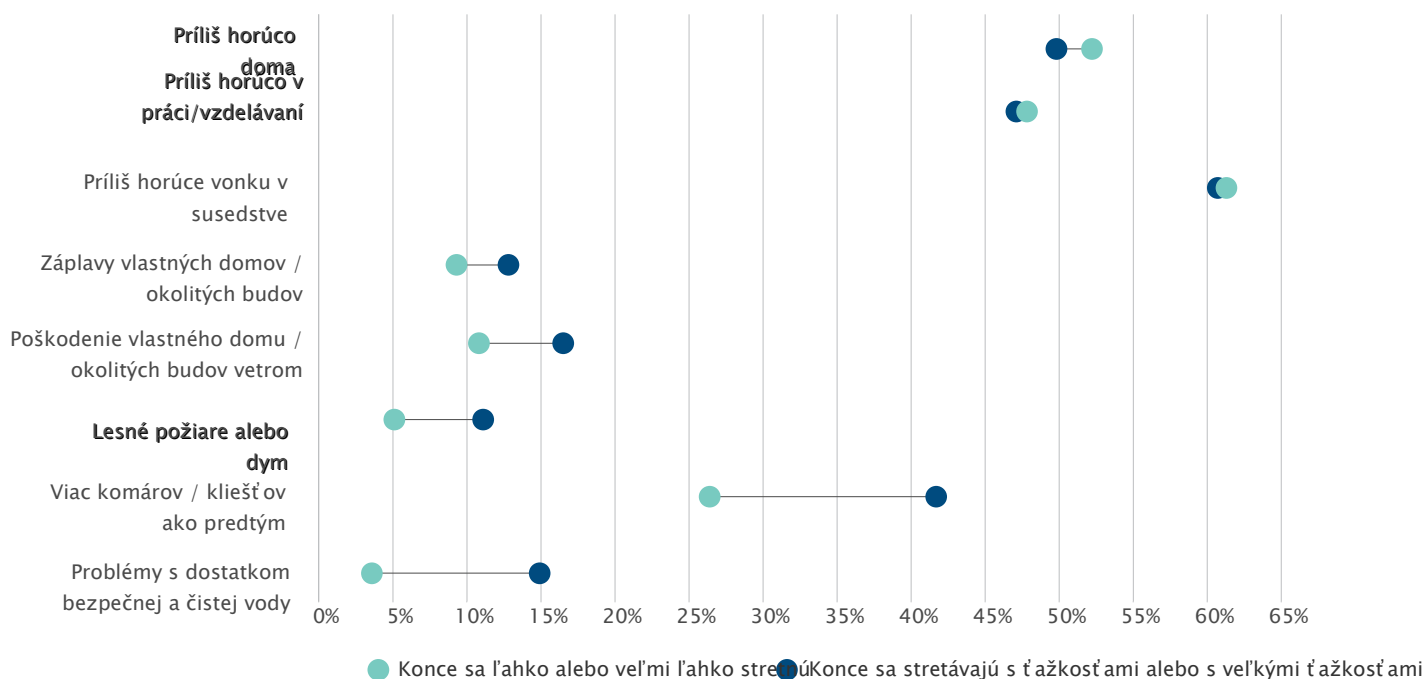
5.1 Finančné prostriedky domácnosti

Finančné prostriedky domácností boli odhadnuté tak, že respondenti sa pýtali, aké ľahké alebo ťažké je pre nich dosiahnuť konečné výsledky ⁽³⁾. V prípade takmer všetkých klimatických nebezpečenstiev – s výnimkou tepla – sa vyšší percentuálny podiel respondentov, ktorí odpovedali, že skončia, stretol s veľkými ťažkosťami alebo ťažkosťami, v porovnaní s tými, ktorí odpovedali, že skončia veľmi ľahko alebo ľahko.

Viac ako dvojnásobný počet respondentov zo skupiny, ktorá bojovala s finančnými problémami, zaznamenal prírodné požiare alebo dym, v ktorých žijú, v porovnaní s respondentmi, ktorí sa ľahko alebo veľmi ľahko stretávajú. Najväčší relatívny rozdiel medzi tými, ktorí s ťažkosťami a bez ťažkostí sa stretol s problémami s prístupom k bezpečnej a čistej vode. Problémy v tejto oblasti malo štyrikrát viac domácností v ťažkostiach ako finančne zabezpečených domácností.

V tejto súvislosti nie je prekvapujúce, že úroveň obáv z budúcich vplyvov bola vyššia aj medzi tými, ktorí sa snažia dosiahnuť takmer každý vplyv. Jedinou výnimkou boli budúce vysoké teploty; podobné percentuálne podiely respondentov v každej skupine vyjadrili obavy v tejto súvislosti (obrázok 5.1).

Obrázok 5.1 Percentuálny podiel respondentov, ktorí zaznamenali klimatické vplyvy vo svojej oblasti, podľa finančných prostriedkov domácností



Zdroj: EEA na základe údajov nadácie Eurofound, 2025.

3 Otázka bola formulovaná takto: 'Domácnosť môže mať rôzne zdroje príjmu a môže do nej prispievať viac ako jeden člen domácnosti. Keď premýšľate o celkovom mesačnom príjme vašej domácnosti, je vaša domácnosť schopná splniť ...'. Možnosti odpovede boli: 'S veľkými ťažkosťami', 'S ťažkosťami', 'S určitými ťažkosťami', 'Fairly easy', 'Easily', 'Veľmi ľahko', 'Neviem' a 'Uprednostňujem neodpovedať'.

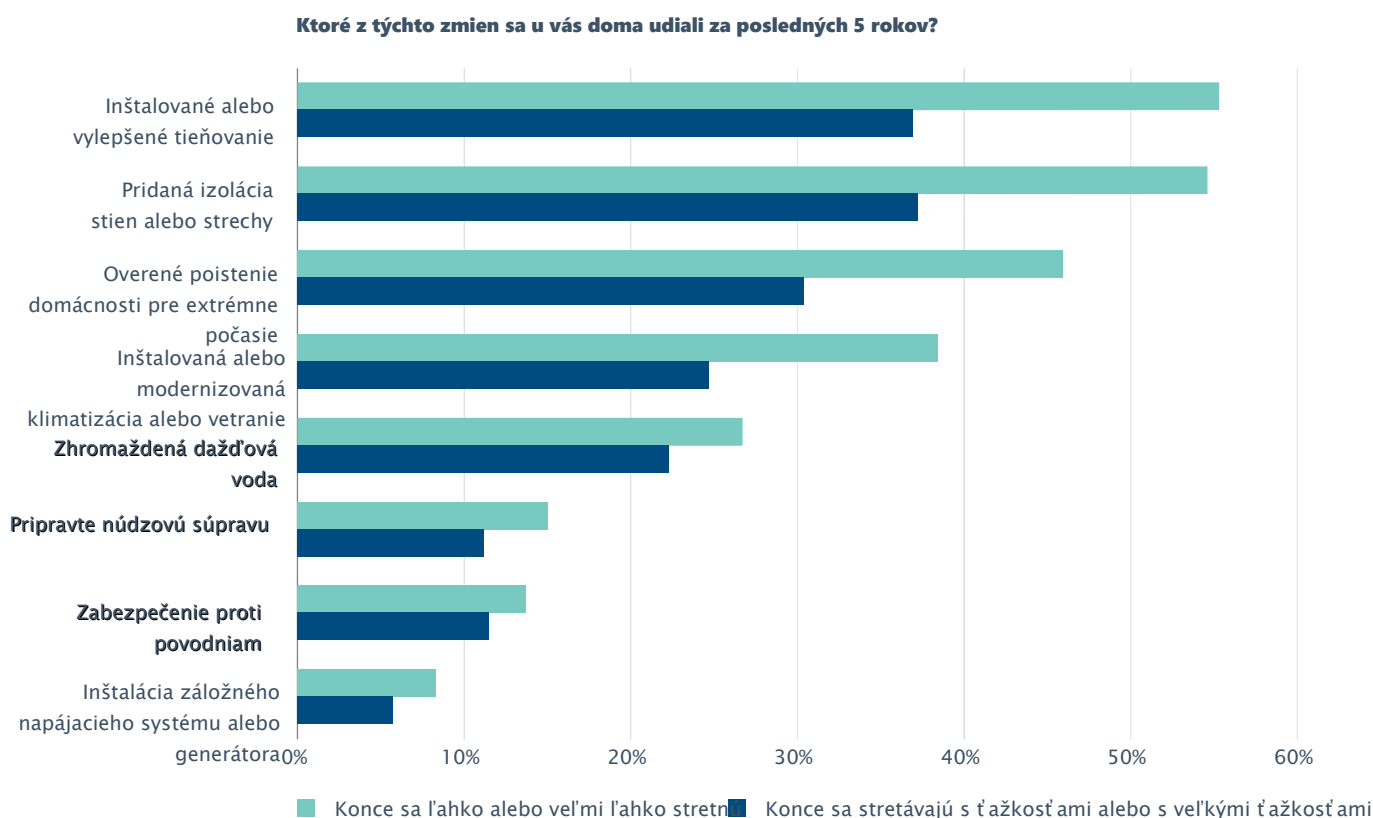
5 Rozdiely medzi skupinami respondentov

Takmer dvakrát viac respondentov, ktorí končia, sa stretáva s ťažkosťami alebo veľkými ťažkosťami, nemalo žiadne z opatrení na zvýšenie odolnosti proti zmene klímy uvedených v dotazníku prieskumu doma (31,8 %) v porovnaní so 16,0 % tých, ktorí končia, sa stretávajú veľmi ľahko alebo ľahko. V prípade každého opatrenia odolnosti proti zmene klímy na úrovni domácnosti malo opatrenie zavedené doma nižší percentuálny podiel respondentov, ktorí mali ťažkosti s plnením cieľov, v porovnaní s respondentmi, ktorí plnili ciele ľahšie (obrázok 5.2). Z týchto výsledkov vyplýva, že medzi skupinami s rôznym hospodárskym postavením existujú značné nerovnosti, pokiaľ ide o pripravenosť domácností na extrémne výkyvy počasia.

Cenová dostupnosť bude pravdepodobne hlavnou prekážkou širokého zavádzania opatrení na zvýšenie odolnosti. Zatiaľ čo 9,3 % respondentov, ktorí končia s ľahkosťou alebo veľmi ľahko, si v lete nemohlo dovoliť primerane chlaďiť svoj domov, medzi tými, ktorí končia s ťažkosťami alebo veľkými ťažkosťami, bol tento počet sedemnásobne vyšší (66,1 %) (obrázok 4.2).

Nerovnosti môže znásobiť skutočnosť, že niektoré z bežne používaných metód na zlepšenie štruktúry obydľia, ako sú dotácie na izoláciu striech alebo stien, majú tendenciu neúmerne zvýhodňovať skupiny s vyššími príjmami, ktoré majú finančné prostriedky na nákup dotovaných položiek, ako sú materiály na rekonštrukciu domov (Európsky parlament, 2024).

Obrázok 5.2 Percentuálny podiel respondentov, ktorí uvádzajú opatrenia na zvýšenie odolnosti voči zmene klímy na úrovni domácností, podľa finančných prostriedkov domácností



Poznámka: Opatrenia na zvýšenie odolnosti proti zmene klímy na úrovni domácností zahŕňajú opatrenia, ktoré už boli nainštalované, ako aj opatrenia zavedené v posledných piatich rokoch.

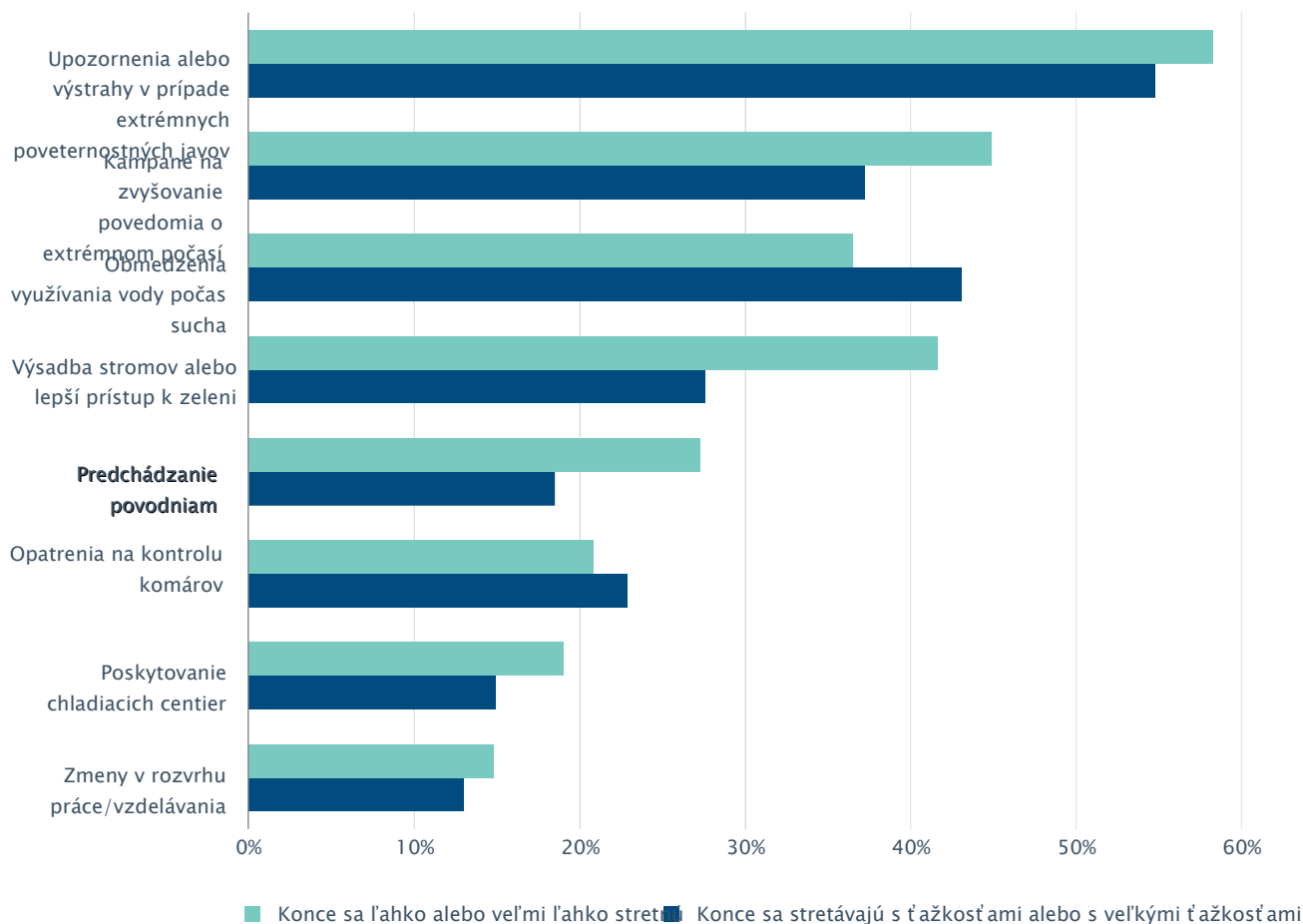
Zdroj: EEA na základe údajov nadácie Eurofound, 2025.

Pokiaľ ide o opatrenia na zvýšenie odolnosti proti zmene klímy pod vedením orgánov – konkrétne predchádzanie povodňam, výsadba stromov/ekologizácia miest, poskytovanie chladiacich centier a osvetové kampane – vyšší percentuálny podiel respondentov, ktorí končia, veľmi ľahko alebo ľahko nahlásil, že videl tých, ktorí sa nachádzajú v ich oblasti, v porovnaní s tými, ktorí majú ťažkosti s končiacim plnením (obrázok 5.3). Uznáva sa, že skupiny s nižšími príjmami nemajú vždy spravodlivý prospech z adaptačných činností (EEA, 2022b). Môže to byť spôsobené tým, že ľudia z finančne znevýhodnených oblastí sú v porovnaní s bohatšími komunitami menej pripravení obhajovať určité opatrenia, ako je ekologizácia miest.

Okrem toho ceny nehnuteľností a nájomné v zelenších oblastiach sú zvyčajne vyššie, čo bráni menej majetným obyvateľom v tom, aby tam žili. Analýzy nákladov a prínosov uplatňované pri plánovaní protipovodňovej ochrany môžu viesť k tomu, že oblasti s vysokou hodnotou nehnuteľností sa uprednostnia pred investíciami, keďže z finančného hľadiska predstavujú najlepší obchodný prípad (EEA, 2025b).

Hoci výsledky, ktoré sa tu uvádzajú, odrážajú skôr vnímanie jednotlivcov než faktické hodnotenie stavu vykonávania rôznych opatrení, prispievajú k pochopeniu sociálnej spravodlivosti pri adaptácii na zmenu klímy v Európe.

Obrázok 5.3 Percentuálny podiel respondentov, ktorí vnímajú opatrenia na zvýšenie odolnosti voči zmene klímy pod vedením orgánov, podľa finančných prostriedkov domácností
Videli ste, ako sa tieto akcie odohrávajú vo vašej oblasti?

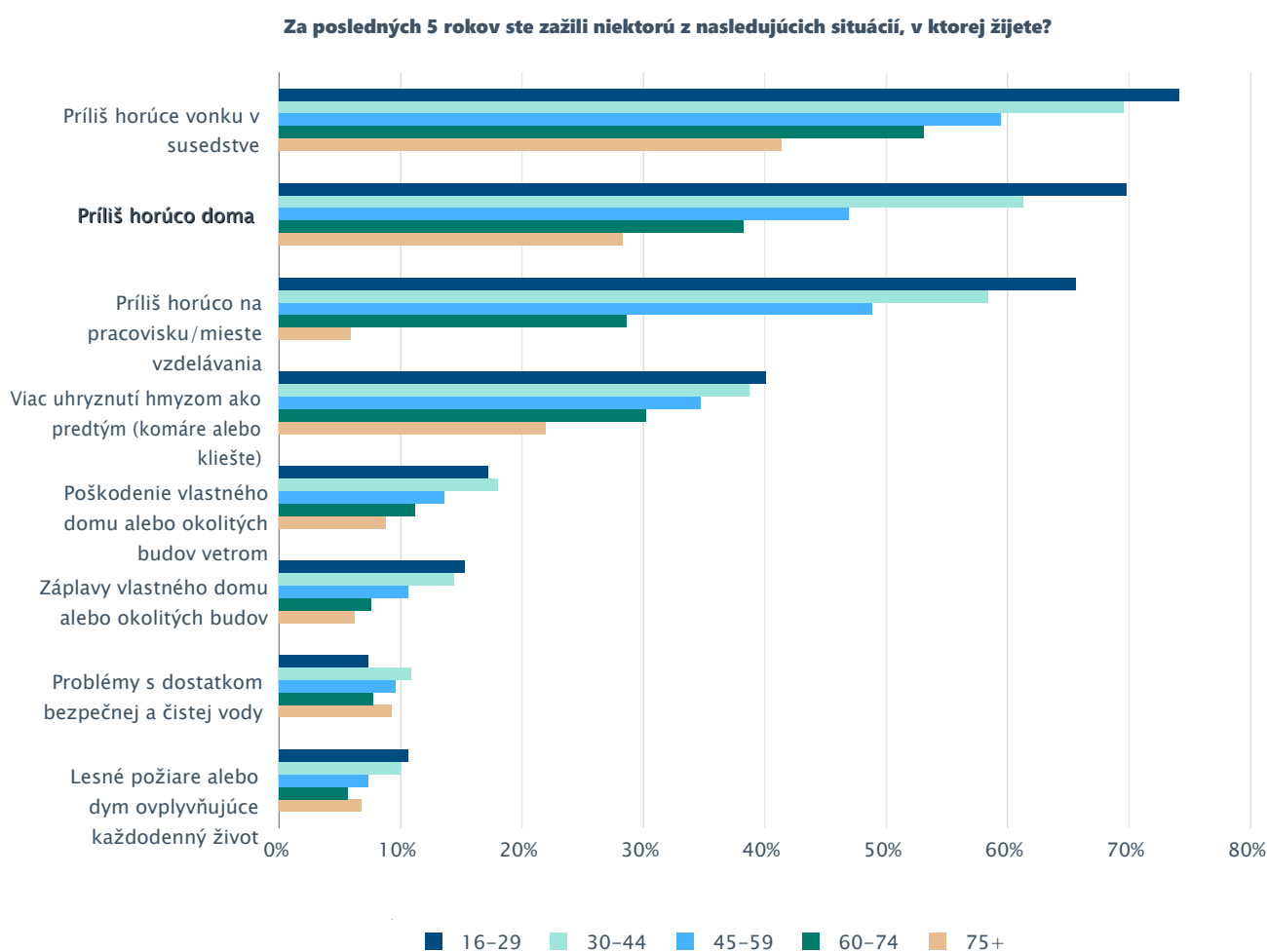


Zdroj: EEA na základe údajov nadácie Eurofound, 2025.

5.2 Vek

V prípade takmer všetkých vplyvov súvisiacich s klímou zahrnutých do dotazníka ich zažilo vyššie percento respondentov z najmladšej vekovej skupiny v porovnaní s najstaršími skupinami (obrázok 5.4); mladší respondenti sa takisto sústavne viac zaujímali o budúce otázky súvisiace so zmenou klímy ako najstaršia skupina (obrázok 5.6). Je to v súlade so zisteniami osobitnej správy Eurobarometra o zmene klímy z roku 2025, v ktorej najmladší respondenti patrili medzi skupiny, ktoré s najväčšou pravdepodobnosťou považujú zmenu klímy za vážny problém (EK, 2025a).

Obrázok 5.4 Percentuálny podiel respondentov, ktorí zažili klimatické vplyvy vo svojej oblasti, podľa vekovej skupiny



Poznámka: Číselné rozsahy v legende sa vzťahujú na vekové rozsahy.

Zdroj: EEA na základe údajov nadácie Eurofound, 2025.

V prípade väčšiny opatrení na zvýšenie odolnosti proti zmene klímy na úrovni domácností najvyšší percentuálny podiel respondentov, ktorí ich dali nainštalovať, klesol v najstaršej vekovej kategórii (obrázok 5.5). Mohlo by to byť preto, že starší respondenti sú skôr vlastníkami domov ako nájomníkmi, čo im umožňuje vykonávať zmeny vo svojom obydli. Okrem toho z niektorých výskumov vyplýva, že starší ľudia môžu mať väčšiu averziu voči riziku (Titko a kol., 2021).

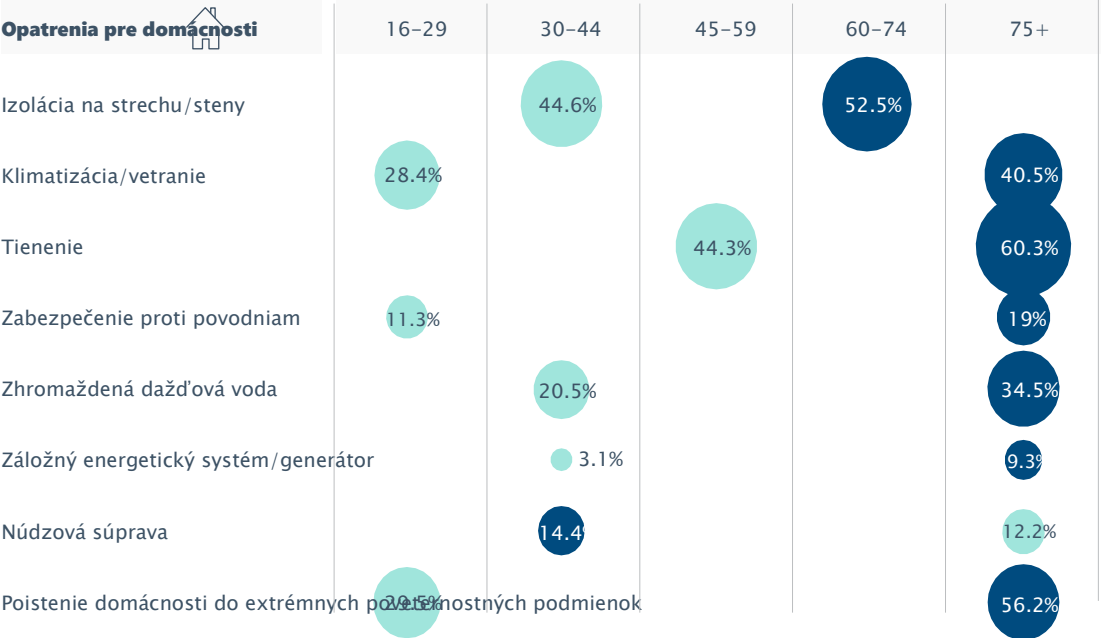
Vo vekovej kategórii 45 – 59 rokov bol najvyšší podiel respondentov, ktorí si nemohli dovoliť ochladiť svoj domov (43,5 %). Najnižšie percento respondentov, ktorí si nemohli dovoliť chladiť svoj domov, patrilo medzi osoby vo veku nad 75 rokov (28,6 %). Starší ľudia patria medzi skupiny najviac postihnuté vysokými teplotami (WHO Europe, 2021); Ako taký tepelný komfort je kľúčom pre túto skupinu v horúcom počasí. Pri interpretácii týchto výsledkov treba poznamenať, že vzhľadom na jeho online charakter odpovedali na prieskum len starší ľudia s prístupom na internet a technologickým povedomím; preto nie je pravdepodobné, že bude reprezentovať zraniteľnejšie staršie obyvateľstvo.

Obraz opatrení na zvýšenie odolnosti proti zmene klímy pod vedením orgánov pozorovaných v tejto oblasti je rôznorodejší, pokiaľ ide o vekové skupiny. Najmladší respondenti s najmenšou pravdepodobnosťou zaznamenali obmedzenia využívania vody a prítomnosť chladiacich centier, ale s najväčšou pravdepodobnosťou videli varovania alebo výstrahy, informačné kampane, ekologizáciu miest a predchádzanie povodniam (obrázok 5.5).

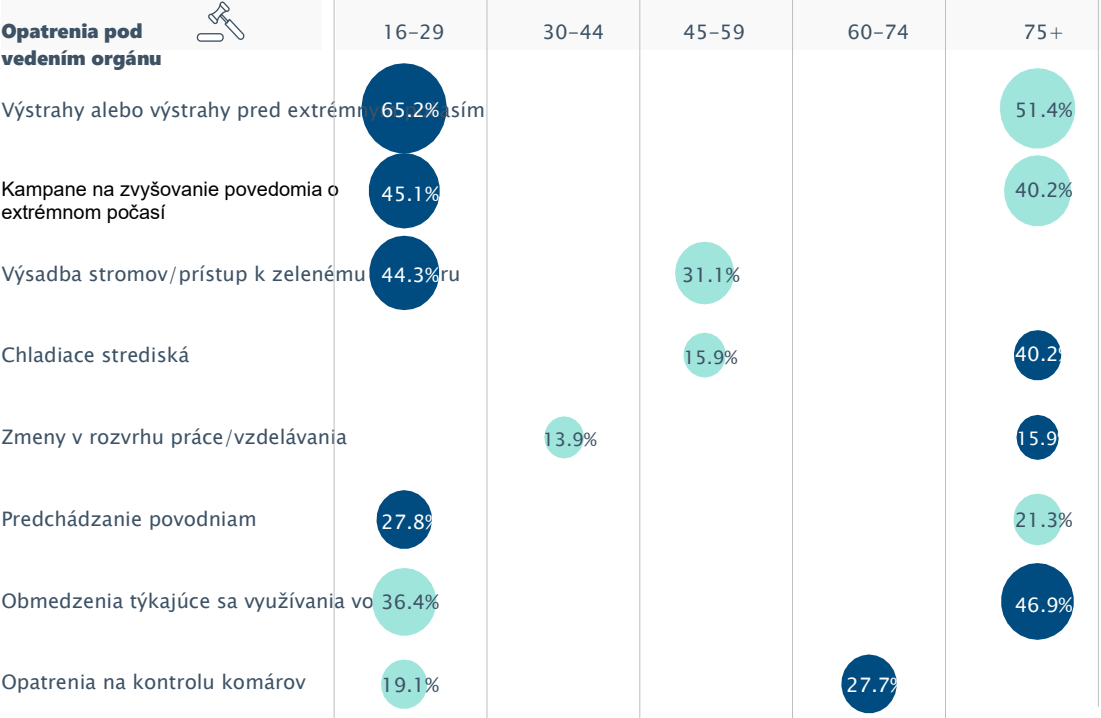


© Aboodi Vesakaran, Unsplash

Obrázok 5.5 Prijatie opatrení v domácnosti a informovanosť o opatreniach vedených orgánmi podľa veku
Prijatie opatrení na zvýšenie odolnosti domácností proti zmene klímy: najvyšší a najnižší percentuálny podiel zavedených opatrení podľa vekovej skupiny



Opatrenia na zvýšenie odolnosti proti zmene klímy pozorované v miestnej oblasti: najvyššie a najnižšie percento pozitívnych pozorovaní podľa vekovej skupiny



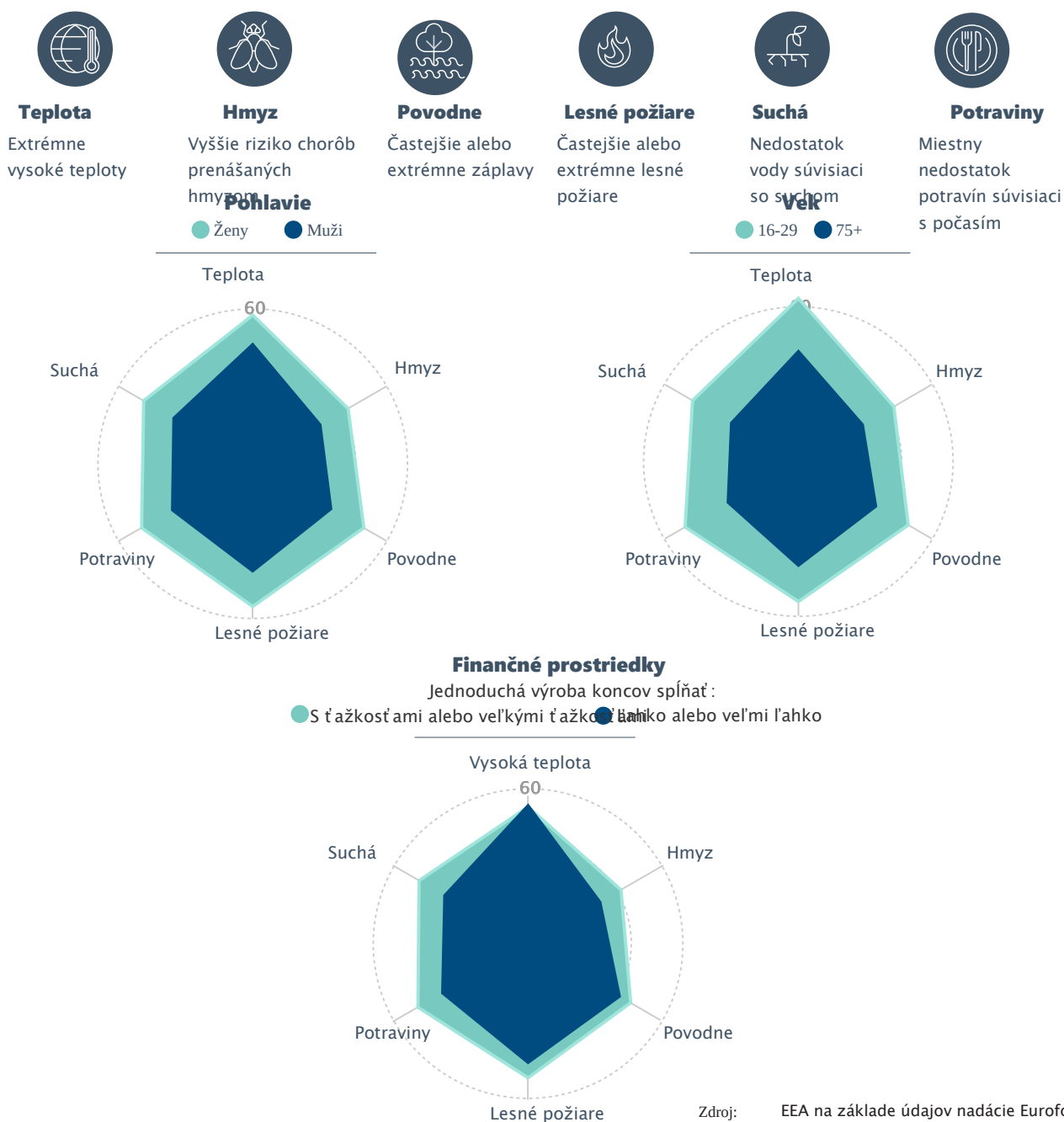
Najnižšia hodnota — Najvyššia hodnota

Zdroj: EEA na základe údajov nadácie Eurofound, 2025.

5.3 Pohlavie

V percentách mužov a žien, ktorí uviedli, že za posledných 5 rokov zažili klimatické vplyvy tam, kde žijú, boli minimálne rozdiely. Jediný vplyv, pri ktorom bol výrazný rozdiel v hlásených skúsenostiach, bol uhryznutie hmyzom; 39,2% žien hlásilo zvýšené uhryznutie v porovnaní s 28,8% mužov. Vyššie percento žien v porovnaní s mužmi bolo veľmi alebo celkom znepokojené všetkými budúcimi vplyvmi na klímu uvedenými v prieskume (obrázok 5.6). Je to v súlade so zisteniami osobitnej správy Eurobarometra o zmene klímy z roku 2025 (EK, 2025a).

Obrázok 5.6 Percentuálny podiel respondentov, ktorých znepokojujú budúce klimatické vplyvy, podľa pohlavia, veku a finančných prostriedkov



5.4 Vlastníctvo domu

Nájomcovia, najmä tí v súkromnom prenajatom bývaní, sa v porovnaní s vlastníckmi domov s najväčšou pravdepodobnosťou cítili príliš horúco doma (ako aj na pracovisku/vzdelávaní a mimo neho) (obrázok 5.7). Hoci sa na kvalitu bývania – typ a vek obydli, miera vetrania, umiestnenie, stavebné materiály a tienenie – tento prieskum nevzťahuje, je kľúčovým faktorom ovplyvňujúcim vystavenie extrémnemu teplu (Zhang a kol., 2025). Väčšina fondu budov v Európe bola postavená pred zavedením tepelných noriem a takmer 75 % fondu je energeticky neefektívnych, čo vedie k zvýšenému riziku prehriatia doma (EEA, 2022a).

To je znásobené štatútom držby. Nájomcom môže chýbať stimul alebo dlhodobá stabilita na odôvodnenie zlepšení v domácnostiach, ktoré ich chránia pred vplyvmi súvisiacimi so zmenou klímy (t. j. investovanie do chladiaceho systému). Okrem toho programy modernizácie domov – určené na zlepšenie tepelnej pohody (t. j. inštalácia tepelných čerpadiel) a ochranu pred inými klimatickými rizikami, ako sú záplavy – sú často zamerané na vlastníkov nehnuteľností, a nie na nájomcov.

Majitelia nehnuteľností sa však môžu zdráhať platiť za takéto opatrenia, pretože nie sú

Priamo profitovať zo zlepšení. Táto výzva sa bežne označuje ako „problém rozdelených stimulov“ (JRC, 2017). Renovácie nájomných nehnuteľností môžu viesť aj k zvýšeniu nájomného a potenciálnym renováciám, t. j. k odchodu nájomníkov, pretože si už nemôžu dovoliť nové nájomné (EHP, 2025b).

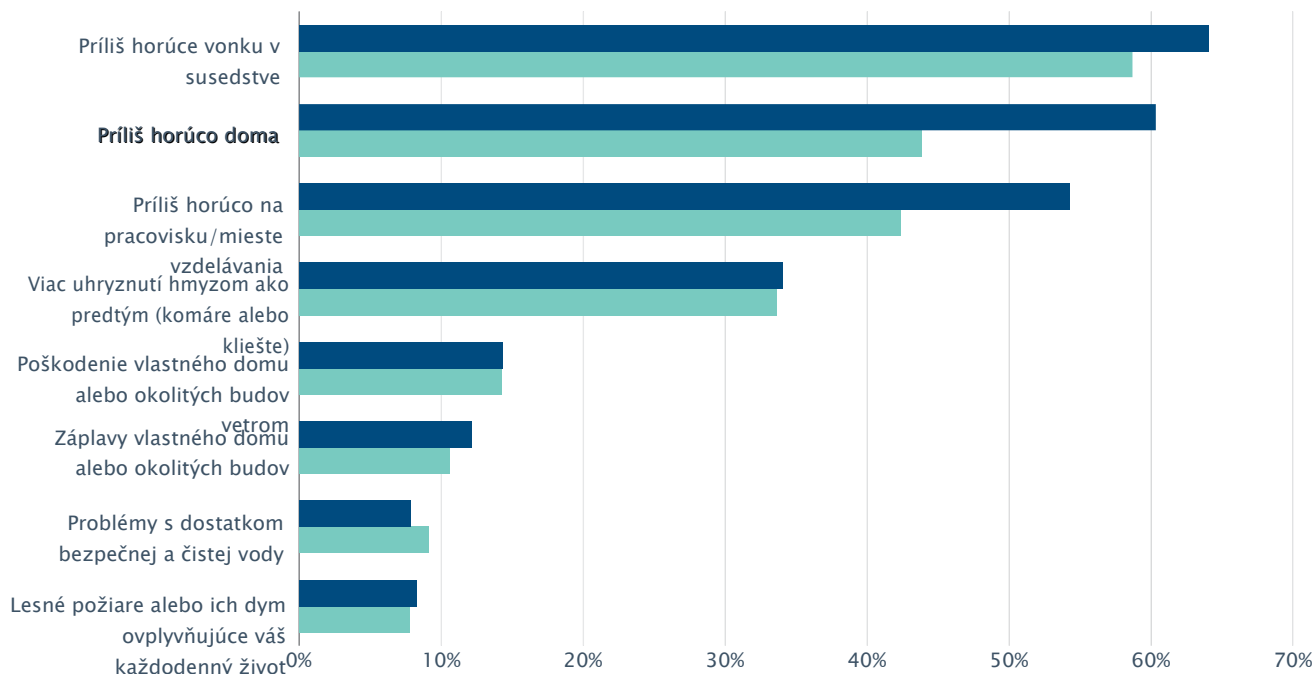
Menej nájomníkov – najmä tých, ktorí sú v súkromnom prenájme bývania – uviedlo, že majú opatrenia na zvýšenie odolnosti voči zmene klímy na úrovni domácností v porovnaní s vlastníckmi domov. Percentuálny podiel majiteľov domov, ktorí mali poistenie domácnosti pokrývajúce extrémne poveternostné podmienky, zlepšenu klimatizáciu alebo vetranie alebo záložný zdroj energie, bol takmer dvojnásobný v porovnaní s nájomníkmi (obrázok 5.8).



© Stefano Scagliarini, Mestské poklady/EHP

Obrázok 5.7 Percentuálny podiel respondentov, ktorí sa stretli s klimatickými vplyvmi vo svojej oblasti, podľa typu držby bývania

Za posledných 5 rokov ste zažili niektorú z nasledujúcich situácií, v ktorej žijete?

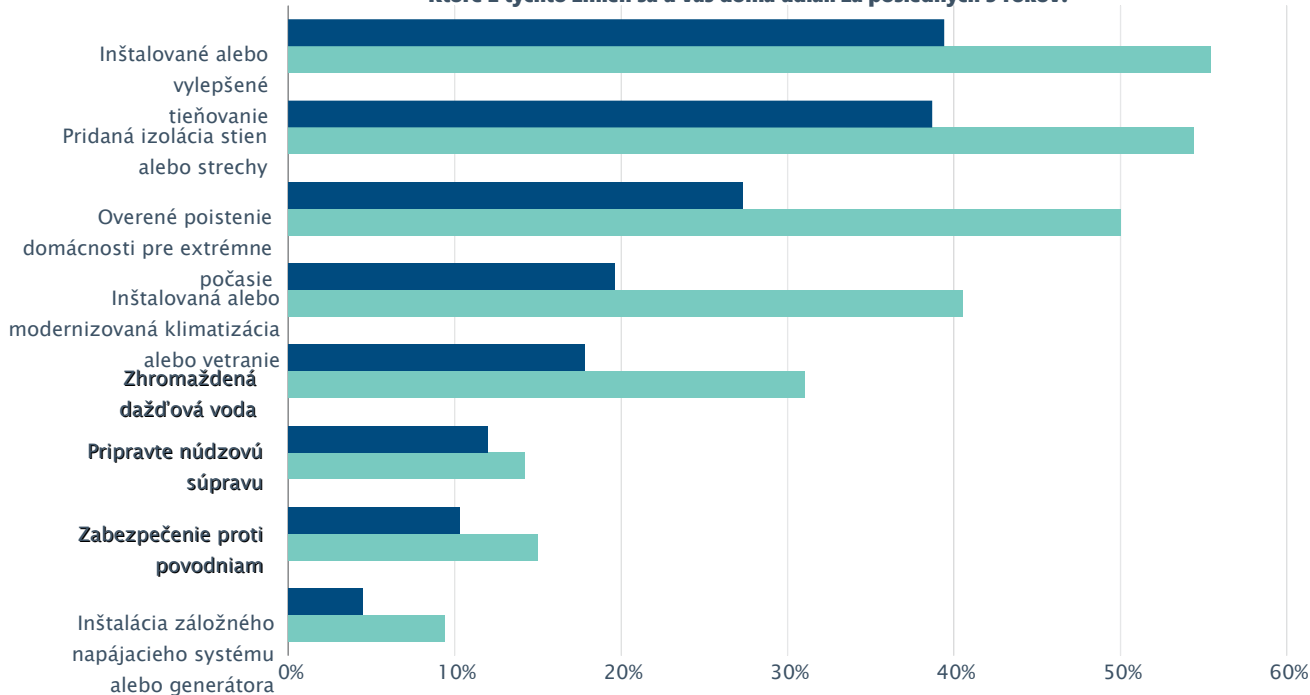


Zdroj: EEA na základe údajov nadácie Eurofound, 2025

V súvislosti s opatreniami na zvýšenie odolnosti proti zmene klímy, ktoré boli zaznamenané v ich oblasti, sa vyskytli aj rozdiely medzi skupinami vlastníkov bytov. V prípade uvedených opatrení vyšší percentuálny podiel vlastníkov domov oznámil, že si všimol informačné kampane, zmeny pracovného alebo vzdelávacieho programu, kontrolné opatrenia týkajúce sa komárov, výsadbu stromov/ekologizáciu miest a

Ilustrácia 5.8 Percentuálny podiel respondentov, ktorí uviedli opatrenia na zvýšenie odolnosti proti zmene klímy na úrovni domácností, podľa typu držby bývania

Ktoré z týchto zmien sa u vás doma udiali za posledných 5 rokov?



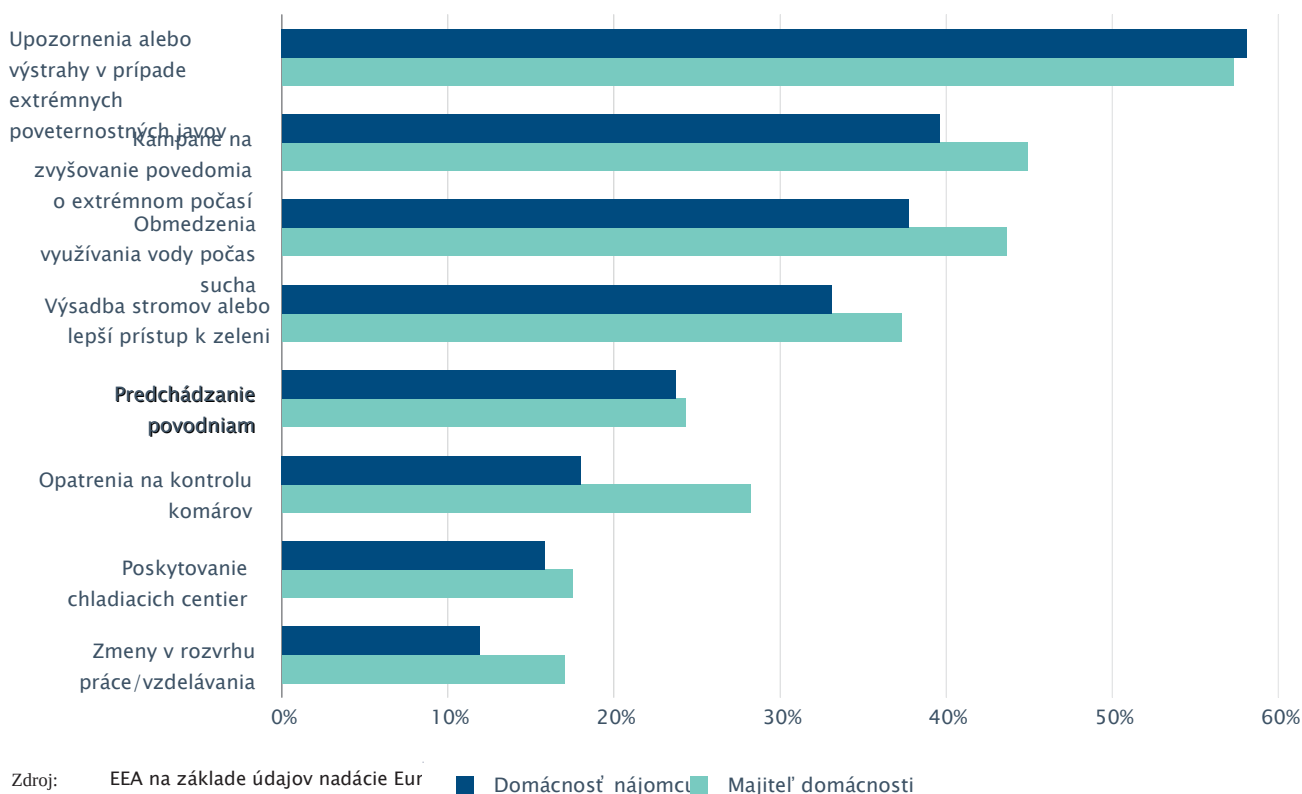
Zdroj: EEA na základe údajov nadácie Eurofound, 2025

5 Rozdiely medzi skupinami respondentov

obmedzenia využívania vody (obrázok 5.9). Podobný percentuálny podiel vlastníkov a nájomcov pozoroval opatrenia, ako je predchádzanie povodňam, poskytovanie chladiacich stredísk a varovania alebo výstrahy pred extrémnymi poveternostnými javmi.

Ilustrácia 5.9 Percentuálny podiel respondentov, ktorí vnímajú opatrenia na zvýšenie odolnosti proti zmene klímy vo svojej oblasti pod vedením orgánov, podľa typu držby bývania

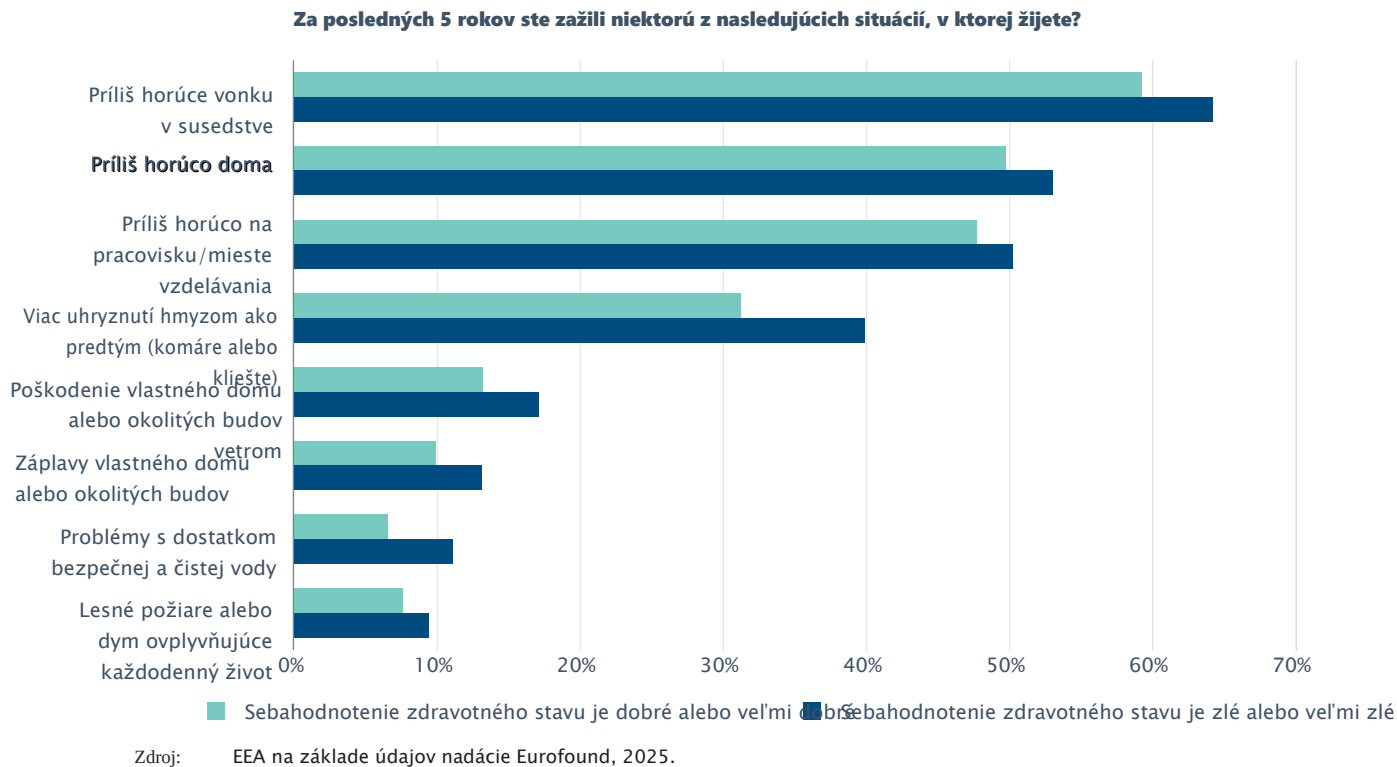
Videli ste, ako sa tieto akcie odohrávajú vo vašej oblasti?



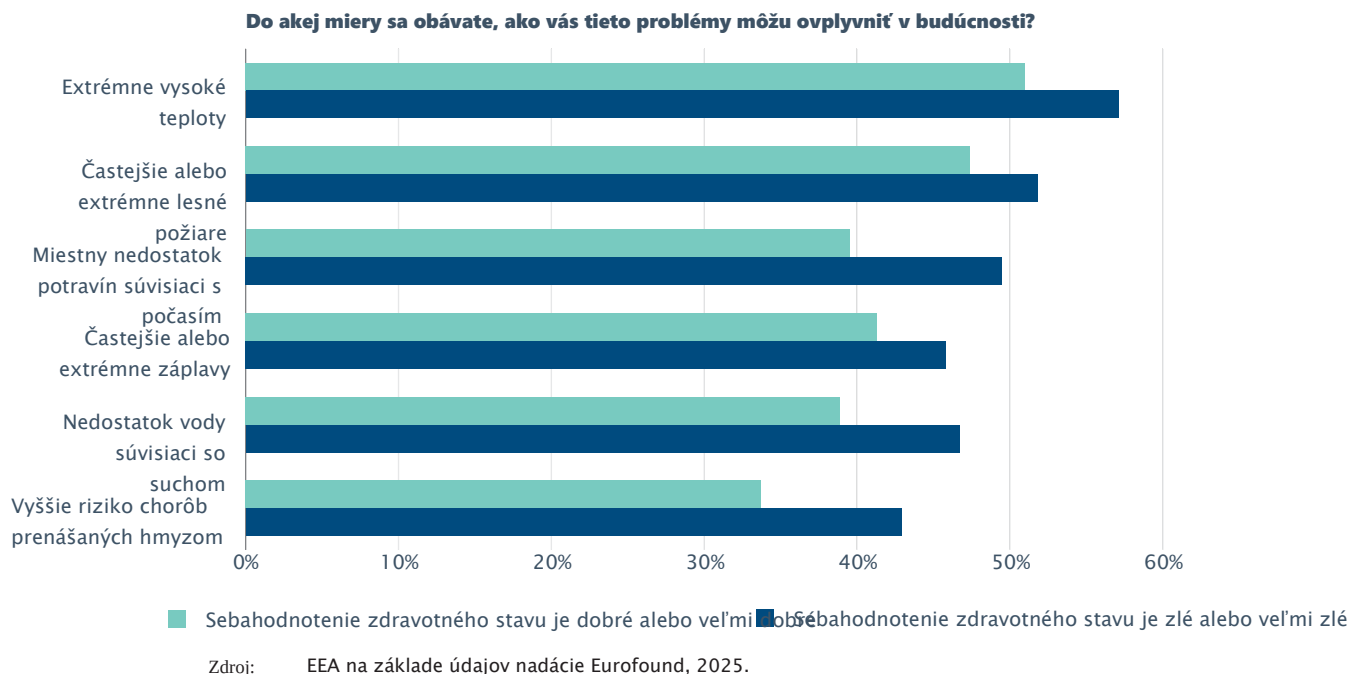
5.5 Vlastný zdravotný stav

Vo všeobecnosti v porovnaní s respondentmi s dobrým alebo veľmi dobrým samohodnoteným zdravím tí, ktorí mali horší samohodnotený zdravotný stav, s väčšou pravdepodobnosťou uviedli, že za posledných 5 rokov zažili klimatické vplyvy (obrázok 5.10), a vyjadrili, že sú veľmi alebo celkom znepokojení klimatickými vplyvmi v budúcnosti (obrázok 5.11).

Obrázok 5.10 Percentuálny podiel respondentov, ktorí sa stretli s klimatickými vplyvmi vo svojej oblasti, podľa vlastného posúdenia zdravotného stavu



Obrázok 5.11 Percentuálny podiel respondentov, ktorých znepokojujú budúce klimatické vplyvy, podľa vlastného posúdenia zdravotného stavu



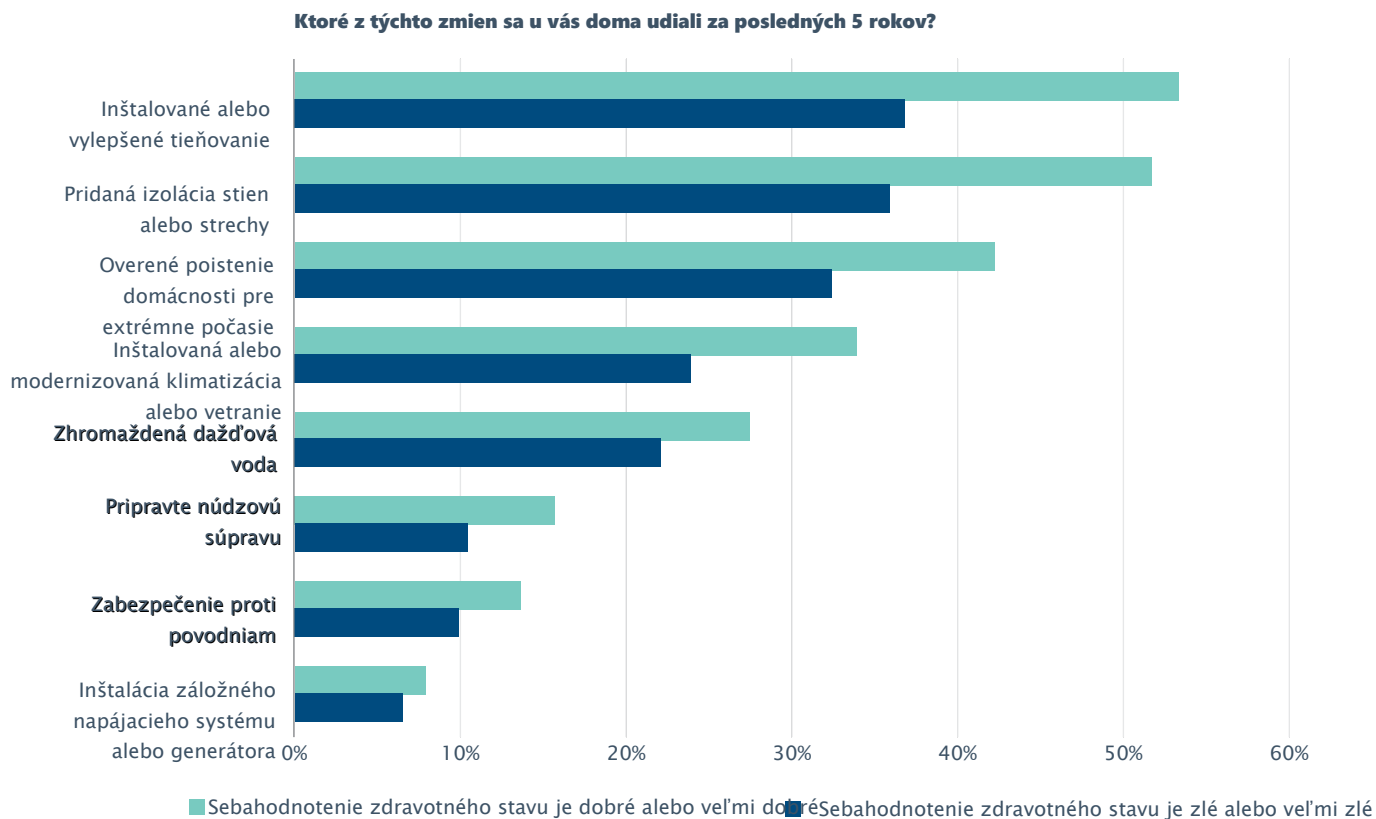
5 Rozdiely medzi skupinami respondentov

Nižší percentuálny podiel respondentov s horším sebahodnotením zdravia okrem toho uviedol, že vo svojej oblasti majú opatrenia na zvýšenie odolnosti na úrovni domácností a vnímajú opatrenia vedené orgánmi (obrázok 5.12 a obrázok 5.13). Ľudia s už existujúcimi zdravotnými problémami patria medzi osoby, ktoré sú najviac vystavené vplyvu horúčav a iných extrémnych poveternostných javov (WHO Europe, 2021; EEA, 2025b). Skutočnosť, že ľudia so zlým zdravotným stavom majú k dispozícii menej opatrení na zvýšenie odolnosti proti zmene klímy, môže zhoršiť riziká pre túto skupinu.

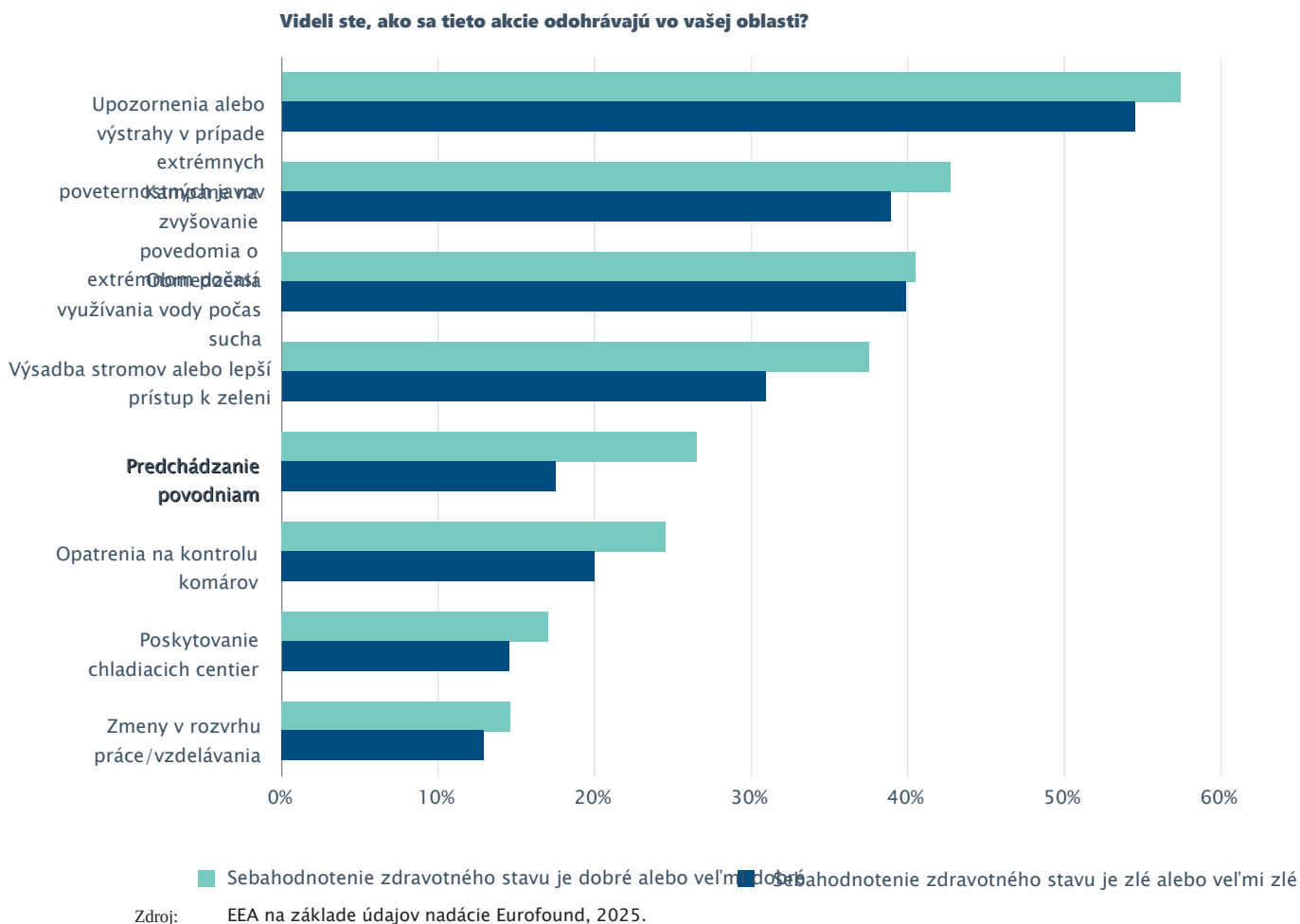
Zlé zdravie môže znížiť schopnosť osoby pracovať, a tým znížiť cenovú dostupnosť opatrení na zvýšenie odolnosti voči zmene klímy na úrovni domácností. Dvakrát vyššie percento ľudí so sebahodnoteným veľmi zlým alebo zlým zdravím (55,2 %) uviedlo, že si v lete nemôžu dovoliť udržať svoj domov primerane chladný v porovnaní s tými, ktorí hodnotili svoje zdravie ako veľmi dobré alebo dobré (27,5 %).

Ľudia so závažnými zdravotnými problémami môžu byť dlhodobo doma a môžu byť obzvlášť citliví na teplo v dôsledku svojho stavu alebo druhov liekov, ktoré užívajú (WHO Europe, 2021). Je dôležité, aby mali doma pohodlnú teplotu. Napriek tomu 54,9 % tých, ktorí uviedli, že sú vo svojich každodenných činnostiach výrazne obmedzovaní fyzickými alebo duševnými problémami, chorobami a zdravotným postihnutím, uviedlo, že si nemôžu dovoliť udržať svoj domov v lete v pohode, v porovnaní s 30,8 % tých, ktorí uviedli, že nie sú obmedzovaní takýmito zdravotnými problémami. Preto je nevyhnutné zabezpečiť, aby mal každý počas horúcich období prístup k cenovo dostupnému a udržateľnému chladeniu, najmä vzhľadom na rýchlo sa otepľujúce podnebie.

Obrázok 5.12 Percentuálny podiel respondentov, ktorí uviedli opatrenia na zvýšenie odolnosti voči zmene klímy na úrovni domácností, podľa vlastného posúdenia zdravotného stavu



Ilustrácia 5.13 Percentuálny podiel respondentov, ktorí oznámili opatrenia na zvýšenie odolnosti proti zmene klímy pod vedením orgánu, podľa vlastného posúdenia zdravotného stavu

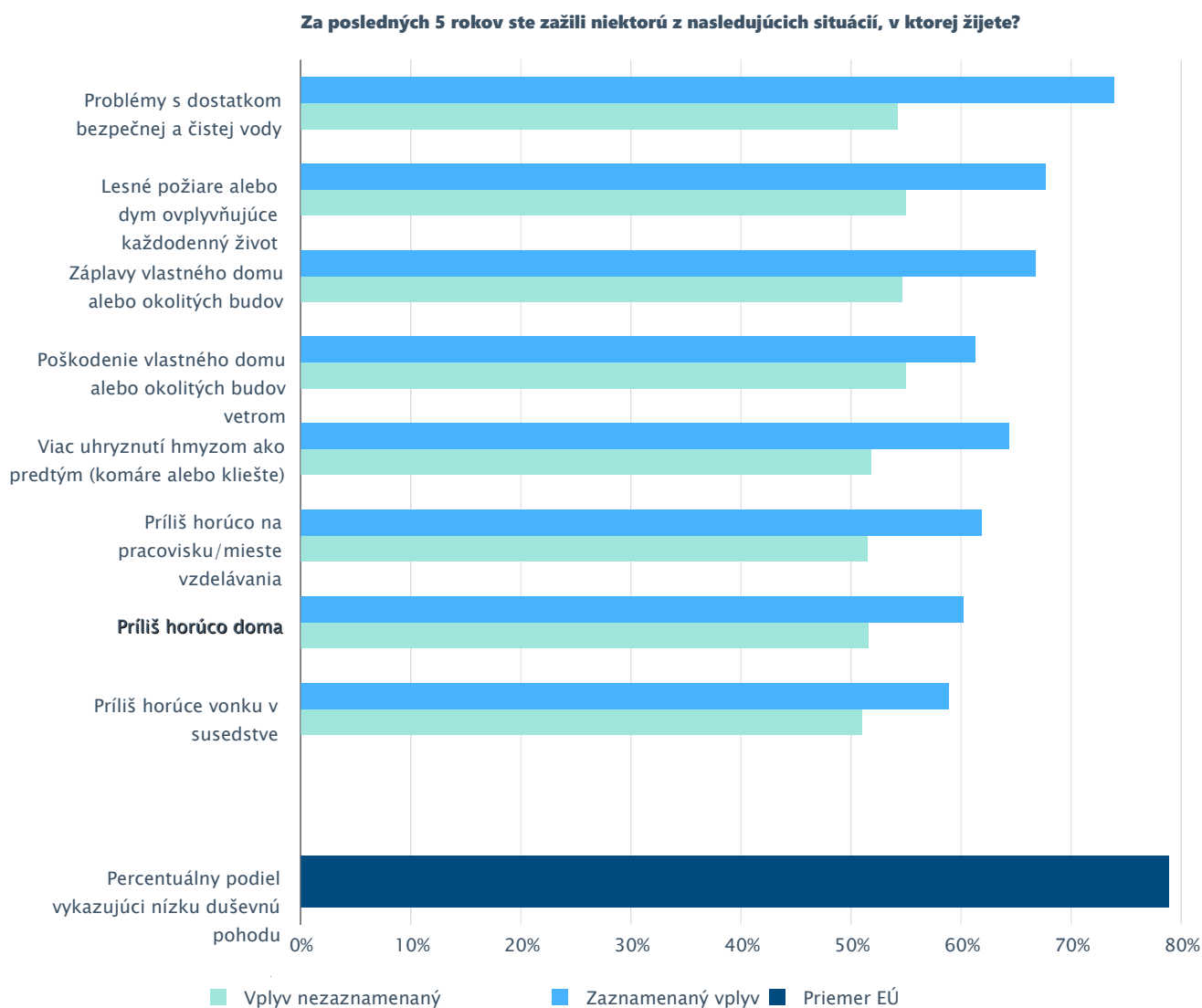


Na meranie interakcií medzi klimatickými vplyvmi a duševným zdravím prieskum zahŕňal otázky z nástroja WHO-5 na meranie duševnej pohody (WHO, 2024) ⁽⁴⁾. Výsledky ukazujú, že respondenti so zlým duševným zdravím mali väčšiu pravdepodobnosť, že za posledných 5 rokov zažili vplyvy zmeny klímy vo svojej oblasti (obrázok 5.14). Tento rozdiel zostáva štatisticky významný pri kontrole okolností, ako je príjem, postavenie v zamestnaní a druh domácnosti.

Z dodatočnej štatistickej analýzy (regresie) výsledkov prieskumu vyplýva, že ak sme za posledných 5 rokov zažili tri alebo viac uvedených vplyvov na klímu, existuje podobná súvislosť so zlou duševnou pohodou ako s hlavnými stresujúcimi faktormi v živote, ako je nezamestnanosť alebo osamelé rodičovstvo. Tieto zistenia prispievajú k rastúcemu množstvu dôkazov spájajúcich zmenu klímy s negatívnymi výsledkami v oblasti duševného zdravia (napr. Európske stredisko pre monitorovanie klímy a zdravia, 2022) a zdôrazňujú potrebu začleniť aspekty duševného zdravia do opatrení a činností v oblasti odolnosti proti zmene klímy.

4 WHO definuje zlú duševnú pohodu, keď respondenti dosiahnu menej ako 50 bodov v dotazníku WHO-5, ktorý sa skladá z piatich otázok. Pôsobí to ako ukazovateľ možnej prítomnosti duševného zdravotného stavu (napr. depresívna porucha) (WHO, 2024).

Obrázok 5.14 Percentuálny podiel respondentov so zlou duševnou pohodou, ktorú sami uviedli, podľa skúseností s klimatickými vplyvmi vo svojej oblasti



6 Závery a príležitosti na prijatie opatrení

Z výsledkov online prieskumu, ktoré sa tu uvádzajú, vyplýva, že väčšina respondentov už zažila extrémne výkyvy počasia a iné vplyvy, ktoré zmena klímy spôsobila alebo zhoršila. Vysoké percento respondentov vyjadrilo obavy v súvislosti s budúcimi klimatickými vplyvmi. Tieto zistenia sú v súlade s inými celoeurópskymi prieskumami (EIB, 2024; EK, 2025a). Súčasná úroveň, na ktorej sa vykonávajú opatrenia na zvýšenie odolnosti proti zmene klímy, ako uviedli respondenti – tak na úrovni domácností, ako aj v ich štvrtiach – však nezodpovedá úrovni zásahu, ktorá sa vyžaduje na základe životných skúseností a budúcich obáv.

Tieto zistenia podporujú zameranie európskej politiky na odolnosť proti zmene klímy a vyzývajú na väčšie úsilie pri adaptácii na zmenu klímy spolu so silným programom zmierňovania zmeny klímy, ktorý je už zavedený na ochranu prosperity a blahobytu európskeho obyvateľstva. V nasledujúcich oddieloch sa zdôrazňujú otázky, ktoré môžu byť relevantné pre prebiehajúce politické diskusie.

6.1 Potreba rozsiahlej implementácie adaptačných riešení

Zistenia tohto prieskumu odrážajú výsledok EUCRA: pripravenosť spoločnosti zostáva nízka, keďže vykonávanie politiky výrazne zaostáva za rýchlo rastúcimi úrovňami rizika (EEA, 2024a). Preto je nevyhnutné presunúť úsilie o adaptáciu v celej Európe z plánovania na vykonávanie.

Podľa vnímania respondentov v prieskume sú „opatrenia odolnosti, ktoré nie sú založené na infraštruktúre“ a ktoré v súčasnosti realizujú verejné orgány – včasné varovania a varovania, kampane na zvyšovanie povedomia a obmedzenia využívania vody počas sucha – najbežnejšie pozorované zo všetkých opatrení uvedených v prieskume.

Hoci sú tieto opatrenia určite potrebné a účinné, je tiež nevyhnutné zintenzívniť úsilie, ktoré prispieva k predchádzaniu vplyvom klímy (pozri tabuľku 1.1). Potrebné je rozsiahle vykonávanie infraštruktúrnych opatrení na adaptáciu na zmenu klímy, ako sú riešenia blízke prírode (napr. ekologizácia miest) a nakladanie s dažďovou vodou.

Takéto opatrenia zvyčajne patria do právomoci orgánov na nižšej ako celoštátnej alebo miestnej úrovni, ale prevažná väčšina miestnych samospráv nemá dostatok finančných prostriedkov na vykonávanie adaptačných plánov (Venner a kol., 2025). Preto je dôležité zabezpečiť, aby bolo financovanie adaptácie dostupné na miestnej úrovni.

Respondenti žijúci mimo miest s menšou pravdepodobnosťou uviedli, že videli, ako sa v ich oblasti vykonali adaptačné opatrenia. Hoci mnohé veľké mestá boli v posledných desaťročiach zástancami adaptačných opatrení v Európe (EEA, 2024b), je takisto nevyhnutné vyvinúť úsilie o adaptáciu v menších obciach a vidieckych oblastiach.

Podľa nedávnej štúdie mestá v porovnaní s veľkými mestami častejšie uvádzajú nedostatočnú politickú podporu, nedostatočné personálne kapacity na identifikáciu možností financovania a ťažkosti pri plnení podmienok a požiadaviek rôznych zdrojov financovania adaptácie, a to aj z inštitúcií a programov EÚ. V dôsledku toho majú k dispozícii menej finančných prostriedkov na opatrenia a procesy adaptácie na zmenu klímy (Venner a kol., 2025). Ďalšia podpora je preto dôležitá na miestnej úrovni ako „základ adaptácie“ (EK, 2021). Európska platforma pre adaptáciu na zmenu klímy Climate-ADAPT poskytuje informácie o rôznych [možnostiach adaptácie na zmenu klímy](#) a predstavuje [prípadové štúdie](#) o ich vykonávaní.

6.2 Boj proti teplu ako najrozšírenejšiemu riziku pre zdravie a pohodu

EUCRA (EEA, 2024a) identifikuje teplo ako kritické riziko pre ľudské zdravie. Vysoké percento respondentov v tomto prieskume, ktorí zažili nadmerné teplo, si vyžaduje naliehavé opatrenia na riešenie tohto problému. Predovšetkým je nevyhnutné riešiť vysoké teploty v domácnostiach ľudí, aby sa zabránilo úmrtnosti a zlému zdraviu spôsobenému vysokými teplotami každé leto (Janoš a kol., 2025). To možno dosiahnuť začlenením opatrení na adaptáciu na zmenu klímy a zmierňujúcich stratégií do

stavebných noriem a postupov vo forme technických špecifikácií, kódexov a bezpečnostných opatrení (JRC, 2025).

V rýchlo sa otepľujúcej Európe je potrebné sprístupniť udržateľné chladenie a zabezpečiť jeho cenovú dostupnosť pre všetkých občanov. Takmer dve tretiny najmenej bohatých respondentov v tomto prieskume uviedli, že si v lete nemôžu dovoliť primerane chladiť svoj domov. To zdôrazňuje naliehavú potrebu zabezpečiť, aby bolo chladenie cenovo dostupné pre skupiny s najnižšími príjmami. Medzi kľúčové prvky stratégie udržateľného chladenia patria:

- podpora diaľkového chladenia,
- uprednostňovanie investícií do techník pasívneho chladenia,
- racionálne a mierne používanie aktívnych chladiacich systémov,
- vývoj nízkoenergetických chladiacich systémov, ktoré sú vhodné pre budúce teplejšie podnebie (EEA, 2022c).

6.3 Podpora odolnosti domácností

Ďalšou oblasťou, ktorú by tvorcovia politik mohli ďalej preskúmať s cieľom zlepšiť odolnosť európskej spoločnosti voči zmene klímy, je zvýšenie dostupnosti a cenovej dostupnosti opatrení na úrovni domácností ako doplnok k opatreniam pod vedením orgánov. Podľa EIB (2024) má 71 % Európanov pocit, že sú informovaní o tom, čo môžu urobiť pre účinné prispôbenie svojich domovov a životného štýlu. Väčšina (60 %) však nevie o verejných dotáciách alebo finančných stimuloch na podporu svojho úsilia – buď preto, že takéto stimuly nie sú k dispozícii, alebo preto, že informácie o nich sú slabo distribuované.

V prieskume sa nájomníci – v súčasnosti 31 % obyvateľstva EÚ (Eurostat, 2024) – ukázali ako menej pripravená skupina v porovnaní s vlastníckmi domov. Preto by sa nájomníci v súkromnom aj sociálnom bývaní mali brať do úvahy pri opatreniach zameraných na prispôbenie obydľí ľudí. Príkladmi relevantných opatrení by boli čiastočné alebo úplné dotácie, granty alebo úvery na podporu vlastníkov a nájomníkov domov pri investovaní do opatrení na zvýšenie odolnosti proti zmene klímy (EEA, 2025b).

6.4 Ochrana zraniteľných skupín

Okrem skupín s nízkymi príjmami a nájomníkov výsledky prieskumu poukazujú na to, že pri adaptačných opatreniach je dôležité zohľadniť aj iné zraniteľné skupiny. Ide najmä o blaho mladých ľudí, ktorí prežijú bezprecedentnú zmenu klímy. Z predchádzajúcich štúdií vyplýva, že mnohí mladí ľudia trpia klimatickou úzkosťou (Hickman a kol., 2021), čo podporuje vysoký percentuálny podiel mladých respondentov tohto prieskumu (vo veku 16 – 29 rokov), ktorí sa obávajú budúcich vplyvov klímy.

Vysoký percentuálny podiel respondentov so samohodnoteným zlým zdravotným stavom uviedol, že zažili vplyvy na klímu v kombinácii s menším počtom opatrení na zvýšenie odolnosti na úrovni domácností. Z toho vyplýva, že je potrebné zamerať sa na ochranu zdravia ľudí pred vplyvmi klímy vrátane dobrých životných podmienok osôb s už existujúcimi zdravotnými podmienkami.

Najmä pokiaľ ide o duševné zdravie v meniacej sa klíme, výsledky prieskumu naznačujú súvislosť medzi viacerými extrémnymi poveternostnými javmi a zlým duševným zdravím. To si vyžaduje, aby sa ciele stratégie v oblasti duševného zdravia začlenili do politik a opatrení týkajúcich sa adaptácie na zmenu klímy a zdravia v oveľa väčšom rozsahu ako doteraz (pozri Európske stredisko pre monitorovanie klímy a zdravia, 2022; Stewart-Ruano a kol., 2025).

Bez naliehavých opatrení na ochranu najzraniteľnejších občanov EÚ budú vplyvy klímy pravdepodobne ďalej zhoršovať zdravie ľudí. Aktéri občianskej spoločnosti aj niektoré členské štáty EÚ nedávno vyzvali na vypracovanie európskej stratégie v oblasti klímy a zdravia (EuroHealthNet, 2025; Rada Európskej únie, 2025). Zdôrazňuje sa tým potreba konať a význam EÚ ako koordinačného orgánu v oblasti klímy a zdravia.

Na záver možno konštatovať, že je potrebné zintenzívniť úsilie na európskej, vnútroštátnej a nižšej ako vnútroštátnej úrovni s cieľom ďalej zvyšovať odolnosť na úrovni domácností aj orgánov, aby sa udržal krok s meniacou sa klímou. To si vyžaduje systematické opatrenia v rôznych odvetviach, od bývania a zastavaného prostredia, cez financie a poistenie až po verejné zdravie.

Skratky

EEA	Európska environmentálna agentúra
EIB	Európska investičná banka
EUCRA	Európske posúdenie klimatických rizík
EÚ	Európska únia
Eurofound	Európska nadácia pre zlepšovanie životných a pracovných podmienok

Referencie

- Rada Európskej únie, 2025, AOB na zasadnutie Rady EPSCO (zdravie), ktoré sa uskutoční 2. decembra 2025: Stratégia EÚ v oblasti klímy a zdravia“ ([https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15753-2025-INIT/en/pdf#:~:text=LIFE.5-,EN,a%20low-carbon%20economy.2\)](https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15753-2025-INIT/en/pdf#:~:text=LIFE.5-,EN,a%20low-carbon%20economy.2)) prístup 11. decembra 2025.
- Diakakis, M. a kol., 2022, Public Perceptions of Flood and Extreme Weather Early Warnings in Greece (Vnímanie včasného varovania pred povodňami a extrémnymi poveternostnými javmi v Grécku verejnosťou), Sustainability, 14 (16), s. 10199 (<https://doi.org/10.3390/su141610199>).
- EK, 2021, oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov Budovanie Európy odolnej proti zmene klímy – nová stratégia EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy [COM(2021) 82 final] (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ TXT/?uri=COM:2021:82:FIN>) prístupné 11. decembra 2025.
- EK, 2024, Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov Riadenie klimatických rizík – ochrana ľudí a prosperity [COM(2024) 91 final] (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ TXT/?uri=CELEX%3A52024DC0091>), prístup 11. decembra 2025.
- EK, 2025a, Osobitný prieskum Eurobarometra č. 565. Zmena klímy“ (<https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/3472>), prístup 11. decembra 2025.
- EK, 2025a, Spoločné oznámenie Európskemu parlamentu, Európskej rade, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov o stratégii Európskej únie pripravenosti [JOIN(2025) 130 final] (<https://webgate.ec.europa.eu/circabc-ewpp/d/d/workspace/SpacesStore/b81316ab-a513-49a1-b520-b6a6e0de6986/download>), prístupné 11. decembra 2025.
- EK, 2025b, Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Zavedenie plánu prevencie, pripravenosti a reakcie Únie na zdravotné krízy [COM(2025) 745 final] (https://health.ec.europa.eu/document/download/30e8929a-3644-4049-a75f-9158345884c9_en?filename=security_com_2025-745_act_en.pdf), prístup 11. decembra 2025.
- ECDC, 2021, *Organisation of vector surveillance and control in Europe (Organizácia vektorového dohľadu a kontroly v Európe)* (<https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/organisation-vctor-surveillance-and-control-europe>), prístup 19. decembra 2025.
- ECDC, 2023, ' *Culex pipiens group – current known distribution (Skupina Culex pipiens – súčasná známa distribúcia)*: október 2023“ (<https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/culex-piens-group-current-known-distribution-october-2023>), prístup 11. decembra 2025.
- ECDC, 2025, *Aedes invasive mosquitos – current known distribution (Invazívne komáre Aedes – súčasná známa distribúcia)*: jún 2025“ (<https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/aedes-invasive-mosquitoes-current-known-distribution-june-2025>), prístup 11. decembra 2025.
- EEA, 2017, *Climate change adaptation and disaster risk reduction in Europe (Adaptácia na zmenu klímy a znižovanie rizika katastrof v Európe)*, správa EEA č. 15/2017 (<https://www.eea.europa.eu/en/analysis/publications/climate-change-adaptation-and-disaster>) sprístupnená 11. decembra 2025.
- EEA, 2020, *Urban adaptation in Europe: (Prispôsobenie miest v Európe: how cities and cities respond to climate change*, správa EEA č. 12/2020 (<https://www.eea.europa.eu/publications/urban-adaptation-in-europe>) sprístupnená 11. decembra 2025.

- EEA, 2022a, *Climate change as a threat to health and well-being in Europe (Zmena klímy ako hrozba pre zdravie a blahobyt v Európe: focus on heat and infectious diseases, správa EEA č. 7/2022* (<https://www.eea.europa.eu/publications/climate-change-impacts-on-health>), prístup k 11. decembru 2025.
- EEA, 2022b, *Smerom k „spravodlivej odolnosti“: na nikoho nezabudnúť pri prispôbovaní sa zmene klímy*, brífing agentúry EEA (<https://www.eea.europa.eu/en/analysis/publications/towards-just-resilience-leaving-no-one-behind-when-adapting-to-climate-change>) sprístupnený 11. decembra 2025.
- EEA, 2022c, *Chladenie budov udržateľným spôsobom v Európe: preskúmanie prepojení medzi zmierňovaním zmeny klímy a adaptáciou na ňu a ich sociálnymi vplyvmi*, brífing agentúry EEA (<https://www.eea.europa.eu/en/analysis/publications/cooling-buildings-sustainably-in-europe-exploring-the-links-between-climate-change-mitigation-and-adaptation-and-their-social-impacts>) sprístupnený 11. decembra 2025.
- EEA, 2024a, *European Climate Risk Assessment (Európske posúdenie klimatických rizík)*, správa EEA č. 01/2024 (<https://www.eea.europa.eu/en/analysis/publications/european-climate-risk-assessment>) sprístupnená 11. decembra 2025.
- EEA, 2024b, *Urban adaptation in Europe: (Prispôsobenie miest v Európe: What works?*, správa EEA č. 14/2023 (<https://www.eea.europa.eu/publications/urban-adaptation-in-europe-what-works>) sprístupnená 11. decembra 2025.
- EEA, 2024c, *The impacts of heat on health: (Vplyvy tepla na zdravie: dohľad a pripravenosť v Európe*, brífing EEA (<https://www.eea.europa.eu/en/analysis/publications/the-impacts-of-heat-on-health>) sprístupnený 11. decembra 2025.
- EEA, 2025a, *From adaptation planning to action (Od plánovania adaptácie k akcii): Insights into progress and challenges across Europe (Poznatky o pokroku a výzvach v celej Európe)*, brífing agentúry EEA (<https://www.eea.europa.eu/en/analysis/publications/from-adaptation-planning-to-action>) sprístupnený 11. decembra 2025.
- EEA, 2025b, *Sociálna spravodlivosť pri príprave na zmenu klímy: How just resilience can benefit communities across Europe*, správa EEA č. 04/2025 (<https://www.eea.europa.eu/en/analysis/publications/social-fairness-in-preparing-for-climate-change-how-resilience-can-benefit-communities-across-europe>), prístupná 12. decembra 2025.
- EEA, 2025c, „Economic losses from weather- and climate-related extremes in Europe“ (Hospodárske straty v dôsledku extrémov súvisiacich s počasím a klímou v Európe), ukazovateľ EEA (<https://www.eea.europa.eu/en/analysis/indicators/economic-losses-from-climate>) sprístupnený 12. decembra 2025.
- EEA, 2025d, „Oblasť a obyvateľstvo postihnuté najmenej počas jednej štvrtiny roka podmienkami nedostatku vody v EÚ, merané indexom využívania vody plus“, graf EEA (<https://www.eea.europa.eu/en/analysis/indicators/use-of-freshwater-resources-in-europe-1-1764323013/area-and-population-affected-during?activeTab=265e2bee-7de3-46e8-b6ee-76005f3f434f>) sprístupnený 12. decembra 2025.
- EIB, 2024, „94 % európskych podporných opatrení na prispôsobenie sa zmene klímy, podľa prieskumu EIB“ (<https://www.eib.org/en/press/all/2024-406-94-of-europeans-support-measures-to-adapt-to-climate-change-according-to-eib-survey>) sprístupnené 12. decembra 2025.
- Eurofound, 2024, „WHO-5 average scores and proportions of people at risk of depression by age group“, EÚ27, 2020 – 2023 (<https://www.eurofound.europa.eu/en/surveys-and-data/data-catalogue/who-5-average-scores-and-proportions-people-risk-press-age-group-eu27-2020-2023>), prístup 12. decembra 2025.
- Eurofound, 2025, *Living and Working in the EU e-survey (Život a práca v EÚ – elektronický prieskum)* (<https://www.eurofound.eu>).

europa.eu/en/surveys-and-data/surveys/living-and-working-in-the-eu-e-survey), prístup 12. decembra 2025.

EuroHealthNet, 2025, „An urgent call for an EU Strategy on Climate and Health“, tlačová správa (<https://eurohealthnet.eu/publication/an-urgent-call-for-an-eu-strategy-on-climate-and-health/>), prístup 12. decembra 2025.

Európske stredisko pre monitorovanie klímy a zdravia, 2022, *Climate change and health: prehľad vnútroštátnych politík v Európe* (<https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/observatory/policy/national-policies/status-national-policies>), prístup 19. decembra 2025.

Európsky orgán pre poisťovníctvo a dôchodkové poistenie zamestnancov, 2024, *The dashboard on insurance protection gap for natural catastrophes in a nutshell (Prehľad rozdielov v poisťnej ochrane v prípade prírodných katastrof v skratke)* (https://www.eiopa.europa.eu/document/download/bbdc653b-e335-41f0-8293-0d8280a09855_en?filename=EIOPA-BoS-24-473_Dashboard%20on%20insurance%20protection%20gap%20for%20natural%20catastrophes%20in%20a%20nutshell%20-%202024%20version.pdf) bol sprístupnený 12. decembra 2025.

Európsky parlament, 2024, *Politické nástroje na riešenie sociálnych nerovností súvisiacich so zmenou klímy: štúdia v centre pozornosti* ([https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/IPOL_STU\(2023\)740081](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/IPOL_STU(2023)740081)) navštívená 12. decembra 2025.

Eurostat, 2023, „Statistika EÚ o príjmoch a životných podmienkach“, Microdata (<https://ec.europa.eu/eurostat/web/microdata/european-union-statistics-on-income-and-living-conditions>), prístup 11. decembra 2025.

Eurostat, 2024, *Housing in Europe – 2024 edition (Housing in Europe– 2024 edition)* (<https://ec.europa.eu/eurostat/web/interactive-publications/housing-2024>), navštívené 12. decembra 2025.

Hickman, C., et al., 2021, „Climate anxiety in children and young people and their beliefs about government responses to climate change: globálny prieskum“, *The Lancet Planetary Health*, 5(12) E863-E873 ([https://doi.org/10.1016/S2542-5196\(21\)00278-3](https://doi.org/10.1016/S2542-5196(21)00278-3)).

Janoš, T. a kol., 2025, „Heat-related mortality in Europe during 2024 and health emergency forecasting to reduce preventable deaths“ (Úmrtnosť súvisiaca s teplom v Európe v roku 2024 a prognóza núdzových zdravotných situácií s cieľom znížiť počet úmrtí, ktorým sa dá predísť), *Nature Medicine* (<https://doi.org/10.1038/s41591-025-03954-7>).

JRC, 2017, *Prekonanie rozdelenej motivačnej prekážky v stavebníctve: Unlocking the energy efficiency potential in the rental & multifamily sectors*, technická správa JRC č. JRC101251 (<https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC101251>), prístup 12. decembra 2025.

JRC, 2025, *Adaptácia na zmenu klímy: Normy a stratégie pre zastavané prostredie* (<https://eurocodes.jrc.ec.europa.eu/news/climate-change-adaptation-standards-and-strategies-built-environment>), prístup 12. decembra 2025.

Martinez, G. a kol., 2025, „Chladenie zamerané na ľudí: ochrana zdravia pred nebezpečným teplom od človeka po planétu“, *International Journal of Biometeorology*, 69, s. 2141 – 2156 (<https://doi.org/10.1007/s00484-025-02952-1>).

Stewart-Ruano, A., et al., 2025, „A Critical Gap in Addressing Mental Health in Heat-Health Action Plans Worldwide“ (Kritická medzera v riešení duševného zdravia v akčných plánoch v oblasti tepla a zdravia na celom svete), *Current Environmental Health Reports*, 12(23) (<https://doi.org/10.1007/s40572-025-00486-7>).

Tesselaar, M. a kol., 2020, „Regional inequalities in flood insurance priceability and uptake under climate change“ (Regionálne nerovnosti v cenovej dostupnosti a využívaní poistenia proti povodňiam v rámci zmeny klímy), *Udržateľnosť*, 12(20), 8734 (<https://doi.org/10.3390/su12208734>).

Titko, M. a kol., 2021, „Population Preparedness for Disasters and Extreme Weather Events as a Predictor of Building a Resilient Society: Slovenská republika“,

- International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18 (5), s. 2311 (<https://doi.org/10.3390/ijerph18052311>).
- van Daalen, K. a kol., 2024, „The 2024 Europe Report of the Lancet Countdown on Health and Climate Change: bezprecedentné otepľovanie si vyžaduje bezprecedentné opatrenia“, *The Lancet Public Health*, 9 (7) s. e495-522 ([https://doi.org/10.1016/S2468-2667\(24\)00055-0](https://doi.org/10.1016/S2468-2667(24)00055-0)).
- Venner, K., et al., 2025, 'Kto vedie, kto zaostáva? Medzimestské nerovnosti v európskom financovaní adaptácie na zmenu klímy, *listy o environmentálnom výskume*, 20 (7), s. 074061 (<https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1748-9326/adde71>).
- WHO, 2024, *The World Health Organization-Five Well-Being Index (WHO-5) [Index piatich životných podmienok Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO-5)]* (<https://www.who.int/publications/m/item/WHO-UCN-MSD-MHE-2024.01>), prístup 12. decembra 2025.
- WHO Europe, 2021, *Heat and health in the WHO European region: (Teplota a zdravie v európskom regióne WHO: aktualizované dôkazy o účinnej prevencii)* (<https://www.who.int/europe/publications/i/item/9789289055406>) sprístupnené 12. decembra 2025.
- World Weather Attribution, 2024, „Climate change and high exposure increased costs and disruption to lives and livelihoods from flooding associated with exceptionally heavy rainfall in Central Europe“ (Zmena klímy a vysoká expozícia zvyšujú náklady na život a živobytie v dôsledku povodní spojených s mimoriadne silnými zrážkami v strednej Európe) (<https://www.worldweatherattribution.org/climate-change-and-high-exposure-increased-costs-and-disruption-to-lives-and-livelihoods-from-flooding-associated-with-exceptionally-rainfall-in-central-europe/>), prístup 12. decembra 2025.
- Zhang, L. a kol., 2025, „Bývanie a zraniteľnosť domácností voči prehriatiu v lete: A latent classification for England“, *Energy Research & Social Science*, 125, s. 104126 (<https://doi.org/10.1016/j.erss.2025.104126>).

Príloha 1 Otázky týkajúce sa elektronického prieskumu Život a práca v EÚ 2025 analyzované v správe

Za posledných 5 rokov ste zažili niektorú z nasledujúcich situácií, v ktorej žijete?

Príliš horúco vo vašej domácnosti

- Príliš horúco na vašom pracovisku/mieste vzdelávania
- Príliš horúco, keď ste vonku vo vašom okolí
- Váš dom alebo iné budovy okolo vás sú zaplavené
- Váš dom alebo iné budovy okolo vás sú poškodené vetrom
- Lesné požiare alebo ich dym ovplyvňujúce váš každodenný život
- Viac uhryznutí hmyzom ako predtým (komáre alebo kliešte)
- Problémy so získaním dostatočného množstva bezpečnej a čistej vody

Možnosti odpovedí: Áno; Nie; Neviem; Radšej neodpovedať

Do akej miery sa obávate, ako vás tieto problémy môžu ovplyvniť v budúcnosti?

- Extrémne vysoké teploty narúšajú každodenný život a pohodu
- Častejšie alebo extrémnejšie povodne
- Častejšie alebo extrémnejšie lesné požiare
- Vyššia pravdepodobnosť výskytu chorôb spôsobených komármi alebo uhryznutím kliešťami
- Obmedzený prístup k bezpečnej vode na každodenné použitie v dôsledku sucha
- Obmedzený prístup k miestnym a sezónnym potravinám v dôsledku počasia ovplyvňujúceho plodiny

Možnosti odpovedí: veľmi znepokojený; Celkom znepokojený; mierne znepokojená; mierne znepokojená; Vôbec sa to netýka; Neviem; Radšej neodpovedať

Ktoré z týchto zmien sa u vás doma udiali za posledných 5 rokov?

- Pridaná izolácia stien alebo strechy
- Inštalovaná alebo modernizovaná klimatizácia alebo vetranie
- Inštalované alebo vylepšené tieňovanie
- Zabezpečenie proti povodňam (napr. zlepšené odvodňovanie, protipovodňové bariéry)
- Zhromaždená dažďová voda na použitie doma/v záhrade
- Nainštalovaný záložný napájací systém alebo generátor
- Pripravte núdzovú súpravu
- Zaistené poistenie domácnosti pokrýva extrémne poveternostné javy

Možnosti odpovedí: Áno, vykonané za posledných 5 rokov; už zavedené (vrátane prvkov v nových stavbách); Nie, nie je na mieste; Neviem; Radšej neodpovedať

Videli ste, ako sa tieto akcie odohrávajú vo vašej oblasti?

- Upozornenia alebo výstrahy pred vlnami horúčav alebo inými extrémnymi poveternostnými javmi (prostredníctvom textových správ na mobilný telefón, telefonických hovorov, v médiách)
- Informačné kampane o rizikách a opatreniach, ktoré treba prijať v prípade extrémneho počasia
- Viac vysadených stromov alebo lepší prístup k zeleným plochám (napr. parkom)
- Poskytovanie chladiacich centier (t. j. verejných budov s klimatizáciou)
- Zmeny rozvrhu práce/vzdelávania s cieľom vyhnúť sa aktivitám v najteplejších hodinách alebo dňoch
- Predchádzanie povodniam (napr. hrádze alebo rybníky na dažďovú vodu)
- Obmedzenia využívania vody počas sucha
- Opatrenia na kontrolu komárov (napr. postrek/fumigácia)

Možnosti odpovedí: Áno; Nie; Neviem; Radšej neodpovedať

Môže si vaša domácnosť dovoliť nasledovné?

- Udržiavanie domova primerane chladný v lete

Možnosti odpovedí: Áno; Nie; Neviem; Radšej neodpovedať

Európska environmentálna agentúra, Eurofound

Prehriate a nedostatočne pripravené: Skúsenosti Európanov so životom v súvislosti so zmenou klímy

2026 – 48 s. – 21 x 29,7 cm

ISBN: 978-92-9480-755-7

doi: 10.2800/6087030

Správa EEA č. 01/2026

Spojte sa s EÚ

Osobne

V celej Európskej únii existujú stovky informačných centier Europe Direct. Adresu najbližšieho centra nájdete na adrese: https://european-union.europa.eu/contact-eu_en

telefonicky alebo e-mailom

Europe Direct je služba, ktorá odpovedá na vaše otázky o Európskej únii. Túto službu môžete kontaktovať: Voľná telefónna linka: 00 800 6 7 8 9 10 11 (niektorí operátori môžu za tieto hovory účtovať poplatky) alebo na toto štandardné číslo: +32 22 99 96 96 alebo e-mailom na adrese: https://european-union.europa.eu/contact-eu_en

Vyhľadávanie informácií o EÚ

Online

Informácie o Európskej únii vo všetkých úradných jazykoch EÚ sú k dispozícii na webovom sídle Europa: https://european-union.europa.eu/index_en

Publikácie EÚ

Bezplatné a cenovo dostupné publikácie EÚ si môžete stiahnuť alebo objednať na adrese: <https://op.europa.eu/en/web/general-publications/publications>.

Viacero kópií bezplatných publikácií možno získať kontaktovaním Europe Direct alebo vášho miestneho informačného centra (pozri https://european-union.europa.eu/contact-eu_en).